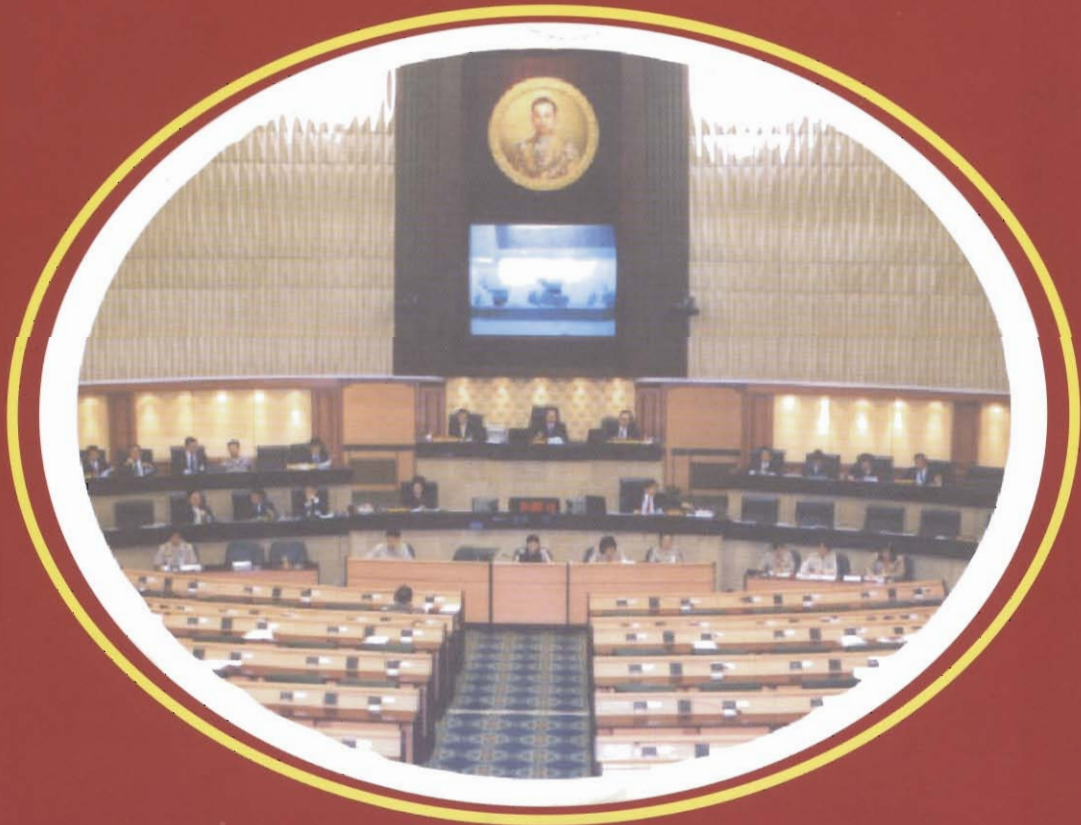

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ

ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

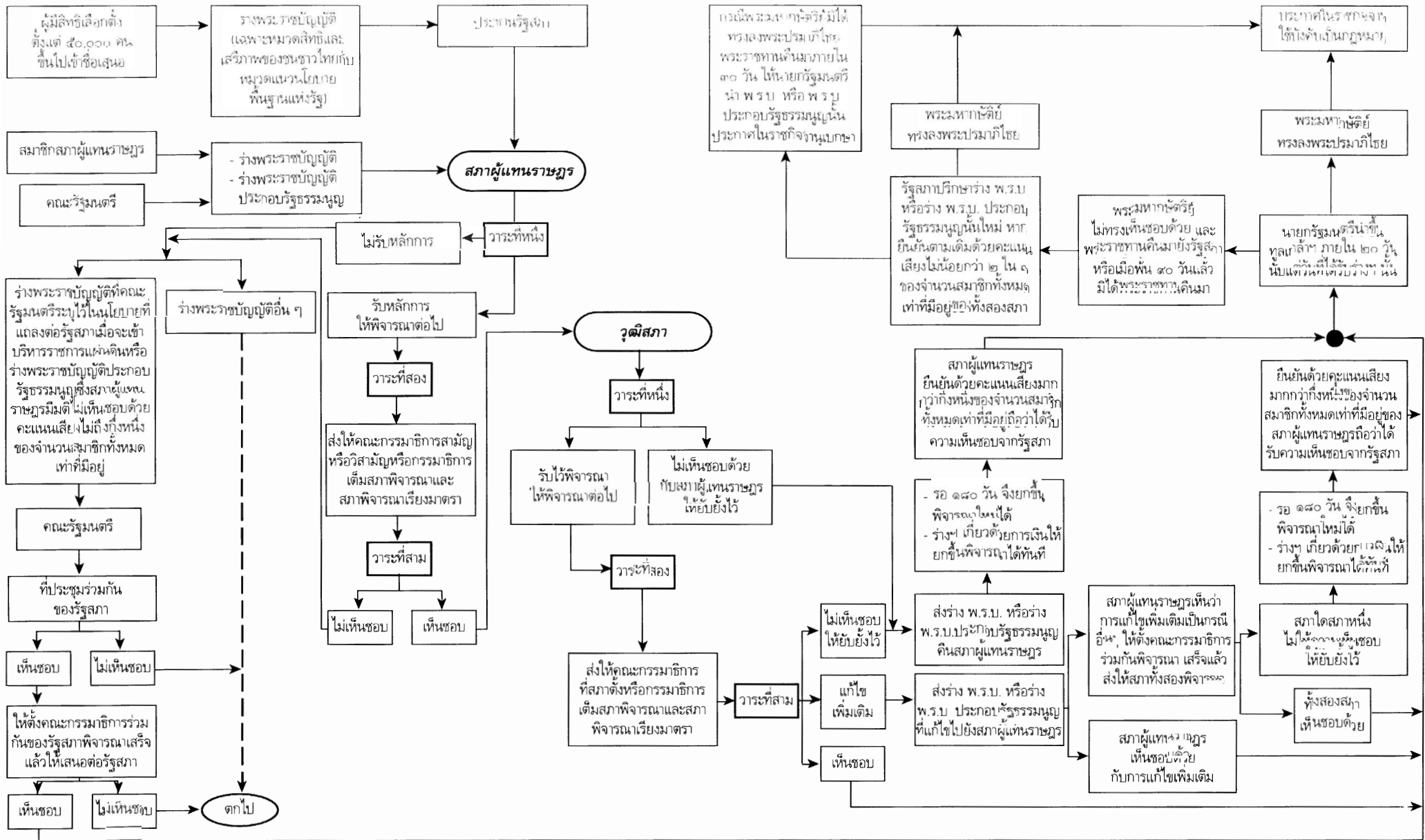
บรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เป็นพิเศษ
วันศุกร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๘

อ.พ. ๒๕/๒๕๕๘

จัดทำโดย สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

www.senate.go.th

กระบวนการตราพระราชบัญญัติและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

หมายเหตุ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรรับหลักการแล้ว ประธานวุฒิสภาอาจมอบหมายให้คณะกรรมการกฤษฎีกาหรือวุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญไม่เกิน ๑๑ คน พิจารณาศึกษา และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมการกฤษฎีกา รายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภา (ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๐๙)

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา

ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ก การเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ

ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีผู้เสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณารวม ๒ ฉบับคือ

๑. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เป็นเรื่องด่วน

๒. เสนอโดย นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ และนายสมพัฒน์ แก้วพิจิตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย และได้เสนอในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๓๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๘ เพื่อพิจารณาพร้อมกันไปกับร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี เนื่องจากมีหลักการทำนองเดียวกัน

ห หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อจัดตั้งกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (เพิ่มมาตรา ๑๙ (๒/๑))

๒ เหตุผล

เนื่องจากข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจไทย แต่ปัจจุบันหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องข้าวมีอยู่หลายหน่วยงานและกระจัดกระจายอยู่ตามส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงสมควรให้มีการจัดตั้งกรมการข้าวขึ้น มีฐานะเป็นส่วนราชการระดับกรมเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลเรื่องข้าวโดยเฉพาะให้ครอบคลุมถึงการปรับปรุงพัฒนาการปลูกข้าวให้มีผลผลิตต่อพื้นที่และคุณภาพสูงขึ้น การพัฒนาพันธุ์ การอนุรักษ์และคุ้มครองพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การตรวจสอบรับรองมาตรฐาน การส่งเสริมและเผยแพร่เพื่อพัฒนาชาวนา การแปรรูปและการจัดการอื่น ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าว รวมทั้ง การตลาดและการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยเห็นชอบ การจัดตั้งกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับ เรื่องข้าวทั้งระบบ โดยมีภารกิจ ดังนี้

ศึกษา วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การแปรรูปและเศรษฐกิจ ส่งเสริม ถ่ายทอด เทคโนโลยีและผลิตเมล็ดพันธุ์ ดำเนินการ ในการตรวจสอบรับรองมาตรฐาน คุ่มครองพันธุ์ สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ รวมทั้งอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุมัติหลักการ ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยมีสาระสำคัญ คือ

จัดตั้งกรมการข้าวขึ้นมีฐานะเป็นส่วนราชการระดับกรม และให้ส่งสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา เป็นเรื่องด่วน แล้วส่งให้คณะกรรมการ ประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ กรมการข้าวที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่นั้น ควรกำหนดให้เป็นกรมคุณภาพเป็นตัวอย่าง สำหรับกรมในอนาคต โดยให้กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ร่วมกับสำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณากำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ (function/Job Description) ของหน่วยงานและบุคลากร ให้มีความชัดเจน เพื่อคัดสรรบุคลากรไปปฏิบัติ ภารกิจได้อย่างเหมาะสม และกำหนดช่องทาง ที่ให้กรมการข้าวสามารถนำเอาทรัพยากรบุคคล ตลอดจนถึงองค์ความรู้ทางวิชาการจากภายนอก องค์กร เช่น สถาบันการศึกษาและวิชาการ

ต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานของ กรมได้ด้วย

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับพร้อมกันไป ในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ ในคราว การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๓๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๘ และได้ลงมติรับหลักการแห่ง ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยคะแนนเสียง เอกฉันท์ โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติของ คณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา และมีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ โดยกรรมาธิการเต็มสภา ตามข้อบังคับ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๘ และข้อ ๑๑๔ เพื่อพิจารณา ชั้นคณะกรรมการ และพิจารณาในวาระ ที่สองเรียงตามลำดับมารวมกันไป

เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราแล้ว ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไป ในวาระที่สาม โดยลงมติเห็นชอบ ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ และส่งให้วุฒิสภา พิจารณาต่อไป

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ในกระบวนการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๓๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๘ ซึ่งมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาเหตุสำคัญ ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผลการพิจารณาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง) กับร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

- ภาคผนวก : พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕
- : ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)
 - : ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ และนายสมพัฒน์ แก้วพิจิตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย เป็นผู้เสนอ)
 - : ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

เอกสารประกอบการพิจารณาฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการของวงงานวุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสาระประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในโอกาสต่อไป

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ธันวาคม ๒๕๔๘

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายรัช ผาสุข ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวสมสมร นาคนาค นิติกร ๖ นางสาวจินดา สัตยาธิฐานวานิชย์ นิติกร ๔
นางสาวสุนันทา เรืองฉาย นิติกร ๓ นางสาวสุวรรณา พรหมพิมพ์ วิทยากร ๔
นางสิริกัญย์ ส่องแสง เจ้าหน้าที่งานธุรการ ๕ นายพัลลภ วงศ์พานิช เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑
กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๙๒๕๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา	๑ก
ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นสำคัญจากการอภิปราย ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผลการพิจารณา ของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๑
- ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๑
- สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๕
- ประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๗
๑. สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ	๗
- ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง	๙
- ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการและการพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา	๙
- ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม	๑๑
ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง) กับร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)	๑๓
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๑๕
- กรมการข้าว	๑๕
บทความที่เกี่ยวข้อง	
- กรมการข้าว	๑๘
- กรมการข้าว เหล้าเก่าในขวดใหม่	๑๙
- ข้าวหอมมะลิไทย ภัยคุกคามทางภูมิปัญญาและพันธุกรรม	๒๑
ข้าวที่เกี่ยวข้อง	๓๔

- ภาคผนวก : - พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ (๑)
- ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) (๒๓)
- ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ
และนายสมพัฒน์ แก้วพิจิตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พรรคชาติไทย เป็นผู้เสนอ) (๒๙)
- ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว) (๓๗)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นสำคัญ
จากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง
ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ความเป็นมา

ของร่างพระราชบัญญัติ

ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
มีผู้เสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณารวม ๒ ฉบับคือ

๑. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
เป็นนายกรัฐมนตรี^๑ และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน
๒๕๔๘ เป็นเรื่องด่วน

๒. เสนอโดย นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ และนายสมพัฒน์ แก้วพิจิตร
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย^๒ และได้เสนอในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๓๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๘
เพื่อพิจารณาพร้อมกันไปกับร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี เนื่องจาก
มีหลักการทำนองเดียวกัน

ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
มีเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ คือ เนื่องจากข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ
เศรษฐกิจไทย แต่ปัจจุบันหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องข้าวมีอยู่หลายหน่วยงานและ
กระจัดกระจายอยู่ตามส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงสมควรให้มีการจัดตั้ง
กรมการข้าวขึ้น มีฐานะเป็นส่วนราชการระดับกรมเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลเรื่องข้าวโดยเฉพาะ
ให้ครอบคลุมถึงการปรับปรุงพัฒนาการปลูกข้าวให้มีผลผลิตต่อพื้นที่และคุณภาพสูงขึ้น
การพัฒนาพันธุ์ การอนุรักษ์และคุ้มครองพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การตรวจสอบรับรองมาตรฐาน
การส่งเสริมและเผยแพร่เพื่อพัฒนาชาวนา การแปรรูปและการจัดการอื่น ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าว
รวมทั้ง การตลาดและการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

^๑ โปรดดูร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ
ในภาคผนวกหน้า (๒๓)

^๒ โปรดดูร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ
และนายสมพัฒน์ แก้วพิจิตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย เป็นผู้เสนอ ในภาคผนวกหน้า (๒๔)

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยเห็นชอบการจัดตั้งกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องข้าวทั้งระบบ โดยมีภารกิจ ดังนี้

ศึกษา วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การแปรรูปและเศรษฐกิจ ส่งเสริม ถ่ายทอดเทคโนโลยีและผลิตเมล็ดพันธุ์ ดำเนินการในการตรวจสอบรับรองมาตรฐาน คຸ້ມครองพันธุ์ สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ รวมทั้งอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุมัติหลักการ ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยมีสาระสำคัญคือ จัดตั้งกรมการข้าวขึ้นมีฐานะเป็นส่วนราชการระดับกรม และให้ส่งสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็นเรื่องด่วน แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงาน สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ กรมการข้าว ที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่นั้น ควรกำหนดให้เป็นกรมคุณภาพเป็นตัวอย่างสำหรับกรมในอนาคต โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับสำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณากำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ (function/Job Description) ของหน่วยงานและบุคลากรให้มีความชัดเจน เพื่อคัดสรรบุคลากรไปปฏิบัติภารกิจได้อย่างเหมาะสม และกำหนดช่องทางที่ให้กรมการข้าว สามารถนำเอาทรัพยากรบุคคล ตลอดจนองค์ความรู้ทางวิชาการจากภายนอกองค์กร เช่น สถาบันการศึกษาและวิชาการต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานของกรมได้ด้วย

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับพร้อมกันไป ในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ ในคราวการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๓๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๘ และได้ลงมติ รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ โดยถือเอา ร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา และมีมติให้พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมาธิการเต็มสภา ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๘^๓ และข้อ ๑๑๔^๔ เพื่อพิจารณาชั้นคณะกรรมการฯ และพิจารณา

^๓ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๘ กำหนดว่า
“ตามปกติการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการฯ จะให้คณะกรรมการฯ สามัญหรือคณะกรรมการฯ วิสามัญเป็นผู้พิจารณาก็ได้
การพิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภาจะกระทำได้อีกเมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอ หรือเมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีสมาชิก รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนและที่ประชุมอนุมัติ
คณะกรรมการฯ อาจเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่ง ร่างพระราชบัญญัตินั้น”

^๔ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๔ กำหนดว่า
“ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมาธิการเต็มสภา ให้ถือว่าสมาชิกทุกคนในที่ประชุมประกอบกัน เป็นคณะกรรมการฯ และประธานของที่ประชุมมีฐานะเป็นประธานคณะกรรมการฯ ด้วย

ในวาระที่สองเรียงตามลำดับมารวมกันไป

เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราแล้ว
ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม โดยลงมติเห็นชอบ
ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ และส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

สาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อจัดตั้งกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (เพิ่มมาตรา ๑๙ (๒/๑))

๑.๒ เหตุผล

เนื่องจากข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจไทย แต่ปัจจุบันหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องข้าวมีอยู่หลายหน่วยงานและกระจัดกระจายอยู่ตามส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงสมควรให้มีการจัดตั้งกรมการข้าวขึ้น มีฐานะเป็นส่วนราชการระดับกรมเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลเรื่องข้าวโดยเฉพาะ ให้ครอบคลุมถึงการปรับปรุงพัฒนาการปลูกข้าวให้มีผลผลิตต่อพื้นที่และคุณภาพสูงขึ้น การพัฒนาพันธุ์ การอนุรักษ์และคุ้มครองพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การตรวจสอบรับรองมาตรฐาน การส่งเสริมและเผยแพร่เพื่อพัฒนาชาวนา การแปรรูปและการจัดการอื่น ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าว รวมทั้งการตลาดและการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

๔. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

๕. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๕.๑ ให้มีการจัดตั้งกรมการข้าวขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ร่างมาตรา ๓)

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๒/๑) ของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุง

กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕

“(๒/๑) กรมการข้าว”

ประเด็นสำคัญ

จากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

และผลการพิจารณาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ

ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกท่านเห็นด้วยกับการให้จัดตั้งกรมการข้าวขึ้น เพื่อบูรณาการหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องข้าวซึ่งมีอยู่หลายหน่วยงานและ กระจายอยู่ตามส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เป็นเอกภาพ โดยให้มีการจัดตั้งกรมการข้าวขึ้น มีฐานะเป็นส่วนราชการระดับกรม เพื่อทำหน้าที่ รับผิดชอบดูแลเรื่องข้าวโดยเฉพาะ ซึ่งสมาชิกได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- กฎหมายฉบับนี้เกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก ซึ่งถ้าสามารถแก้ไขปัญหา ให้กับเกษตรกรชาวนาได้จะเป็นการแก้ไขปัญหาทุกข์ของแผ่นดินให้หมดสิ้นไป เมื่อมีการจัดตั้ง กรมการข้าวขึ้นมาแล้วควรกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการข้าวแห่งชาติ มีนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ฝ่ายปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องจากทุกกระทรวง ตัวแทนภาคธุรกิจค้าข้าว โรงสีข้าว และเกษตรกรชาวนา เป็นคณะกรรมการ เพราะเรื่องข้าวเป็นเรื่องสำคัญและต้องอาศัย ความร่วมมือของหลายกระทรวงเข้าด้วยกัน จึงให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ เพื่อที่สามารถมีอำนาจสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทั้งหมด ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าว ถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญควรจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการข้าวแห่งชาติขึ้นมาเป็นส่วนหนึ่ง ของกรมการข้าวด้วย เพื่อที่จะได้รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายในการที่จะดำเนินนโยบายเรื่องข้าว ต่อไป และควรมีการจัดตั้งสำนักงานข้าวจังหวัดขึ้นในทุกจังหวัด รวมทั้ง นำศูนย์ส่งเสริมและ ผลิตภัณฑ์ข้าวชุมชนเข้ามาเป็นองค์กรหนึ่งในกรมการข้าวด้วย

- ในอดีตได้เคยมีการจัดตั้งกรมการข้าวขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ มีการขยาย หน่วยงานต่าง ๆ มากมายกระจายไปหลายหน่วยงาน ในที่สุดต้องยุบเลิกกรมการข้าวไปใน พ.ศ. ๒๕๑๕ เมื่อมีการจัดตั้งกรมการข้าวขึ้นมาใหม่ ควรต้องมีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามาอยู่ในกรมการข้าว เพื่อให้กรมการข้าวมีความยั่งยืน อยู่เคียงข้างช่วยเหลือเกษตรกร ชาวนาไทยตลอดไป

- โครงสร้างของกรมการข้าว ควรจะมีความเป็นเอกภาพ บริการเกษตรกร ชาวนาได้อย่างรวดเร็วครบวงจร เพิ่มบทบาทของบุคลากรในการเป็นตัวแทนขององค์กร

ในพื้นที่เป้าหมายให้มากขึ้น เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกซึ่งต้องมีการบริหารจัดการทรัพยากรและบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ

- ปัจจุบันมีการขยายพื้นที่การปลูกข้าวมากขึ้น จึงควรมีการรวมกลุ่มกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีการปลูกข้าว เพื่อที่จะสามารถกำหนดราคาข้าวให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ราคาข้าวมีเสถียรภาพมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการปลูกข้าวเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาคือขาดแคลนแรงงานในการเกี่ยวข้าว รถเกี่ยวข้าวมีไม่เพียงพอ กรมการข้าวที่จะจัดตั้งขึ้นนี้ควรจะต้องดูแลเรื่องเทคโนโลยีด้านการผลิตเพื่อทดแทนแรงงานด้วย

ข้อสังเกต

- การจัดตั้งกรมการข้าวขึ้น โดยให้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์นั้น เห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องจัดตั้งขึ้น เพราะหน่วยงานเดิมที่มีอยู่แล้ว สามารถทำงานและดูแลแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรได้ โดยไม่ต้องจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่

- การจัดตั้งกรมการข้าวนี้ ไม่มีการกำหนดโครงสร้างรายละเอียดต่าง ๆ ของหน่วยงานใหม่เป็นอย่างไร การกำหนดให้สังกัดอยู่กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกรมการข้าว เพราะข้าวเป็นเรื่องหลายมิติกว้างขวาง เกินขอบเขตของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปัญหาข้าวเกิดจากนโยบายข้าวขาดความชัดเจน และความต่อเนื่อง ปัญหาด้านพันธุ์ข้าวและการกระจายพันธุ์ข้าว ปัญหาด้านมูลค่าและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวมีน้อย ปัญหาการกีดกันทางการค้า ปัญหาการขยายตัวของเมืองและอุตสาหกรรม เป็นปัญหาที่เกินขอบเขตอำนาจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถ้าไปอยู่ภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะไม่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกรมการข้าวได้เลย เรื่องข้าวเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจอย่างมากต้องให้กระทรวงพาณิชย์ ช่วยดูแล ทำราคา ทำตลาด และการขาย การคำนวณและพิจารณาทางด้านเศรษฐศาสตร์ ทั้ง ๆ ที่มีข้อจำกัดอย่างยิ่งในเรื่องเศรษฐกิจการข้าว ให้กรมกองที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเข้ามารวมอยู่ด้วยกัน ทุกส่วนของสังคมรวมไปถึงชุมชนซึ่งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมข้าวผูกโยงเรื่องอื่น ๆ อย่างเป็นระบบ เหตุใดจึงไม่ตั้งหน่วยงานขึ้นมาเป็นพิเศษ เพื่อบูรณาการทั้งหมด และเป็นเรื่องขอบเขตหลายกระทรวงซึ่งอาจให้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี

- ต้องมีความชัดเจนในด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับข้าวอย่างเป็นเอกภาพ เนื่องจากยังมีหลายส่วนที่ไม่สามารถนำมาบูรณาการได้ เช่น เรื่องปุ๋ย น้ำ การส่งออก และยังเชื่อมโยงไปถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่ภาครัฐต้องบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินการอย่างมีเอกภาพต่อไป และด้านการปฏิบัติการที่มุ่งเน้นในการเพิ่มศักยภาพให้ครอบคลุมภารกิจเกี่ยวกับเรื่องข้าวทั้งหมด เนื่องจากในกฎหมายไม่ได้กำหนดไว้ว่าหลังจากตั้งกรมการข้าวแล้วภารกิจที่สำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง ซึ่งจากการศึกษาพบว่าต้องมีสำนักบริหารงานกลาง สำนักบริหารนโยบายเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ข้าว สำนักงานพัฒนา

ผลิตภัณฑ์ข้าว หรือสำนักงานเมล็ดพันธุ์ข้าว ตลอดจนสถาบันวิจัยและพัฒนาข้าว และที่สำคัญที่สุดคือสำนักส่งเสริมการผลิตข้าว จากการศึกษาที่ยังขาดสาระสำคัญคือ การต้องส่งเสริมสถาบันเกษตรกรเกี่ยวกับชาวนา ร้อยละ ๖๖ ของประชากรไทยเป็นชาวนา ดังนั้นจึงควรสร้างสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง จะได้เป็นหลักประกันให้กับชาวนาทันทีที่กฎหมายนี้บังคับใช้

● ไม่มีความชัดเจนในเรื่องโครงสร้างของกรมการข้าวว่า จะออกมาเป็นเช่นไร จึงควรจะสนับสนุนให้ดำเนินการครบวงจรข้าวอย่างแท้จริง และหากต้องการส่งเสริมเกษตรกรชาวนา ให้พัฒนาอย่างยั่งยืน ก็ต้องนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับเศรษฐกิจเพียงพอมาใช้กับวิถีชีวิตของชาวนา

๑.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง

มติที่ประชุม ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์

ต่อมาได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยคณะกรรมการเตรียมสภา ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงข้างมากให้พิจารณา โดยคณะกรรมการเตรียมสภา โดยใช้ร่างพระราชบัญญัติฉบับที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สองขึ้นคณะกรรมการ และพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราพร้อมกันไป

๒. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สองขึ้นคณะกรรมการและการพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓ (เพิ่มมาตรา ๑๙ (๒/๑))

ไม่มีการแก้ไข

โดยมีกรรมาธิการได้ขอแปรญัตติแก้ไขความในร่างมาตรา ๓ เพิ่มมาตรา ๑๙ (๒/๑) โดยขอแก้ไขชื่อ “กรมการข้าว” โดยมีชื่อใหม่ เป็นดังนี้

คำว่า “กรมพัฒนาข้าว” เพราะวัตถุประสงค์หลักต้องการพัฒนาเรื่องข้าว

คำว่า “กรมส่งเสริมข้าว” โดยมีภารกิจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวนา

คำว่า “การข้าว” โดยไม่ต้องเป็นกรมในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำว่า “กรมข้าว” เพราะคำว่าข้าวมีลักษณะเป็นคำนาม ตามหลักไวยากรณ์ อยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องมีคำว่า “การ” เพื่อแสดงความเป็นคำนาม

คำว่า “กรมส่งเสริมและพัฒนาข้าว” เพราะเมื่อพิจารณาจากหลักการ และเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบกับภารกิจหลักกรมซึ่งจะทำการส่งเสริมและพัฒนา กิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับข้าวอยู่แล้ว จึงควรใช้ชื่อกรมดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่

คำว่า “กรมส่งเสริมข้าวไทย” เพราะใน พ.ศ. ๒๕๕๖ เคยมีการจัดตั้ง กรมการข้าวมาแล้ว การที่เราจะทำการปฏิรูปใหม่ในครั้งนี้จึงไม่ควรย้อนอดีตไปใช้ชื่อเดิม แต่ควรใช้ชื่อนี้เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของกรมและเพื่อแสดงความเป็นไทย ซึ่งเป็นประเทศ ที่ส่งออกข้าวเป็นจำนวนมากและเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกความเป็นไทยของข้าราชการในสังกัด ให้ตั้งใจทำงานเพื่อประเทศ

คำว่า “กรมกิจการข้าว” เพื่อให้ครอบคลุมทุกกิจการที่เกี่ยวกับข้าว

คำว่า “กรมข้าวไทย” เพราะมีภารกิจหลักที่สำคัญในการรักษาและปกป้อง ลิขสิทธิ์พันธุ์ข้าวไทย นอกจากนี้ จะมีความชัดเจนในการติดต่อราชการกับต่างประเทศ ว่าเป็นส่วนราชการของประเทศไทย

โดยกรรมาธิการฝ่ายที่เห็นควรให้คงไว้ตามร่างของคณะรัฐมนตรี คือคำว่า “กรมการข้าว” นั้น มีเหตุผลว่าชื่อกรมการข้าวที่มีความหมายที่ชัดเจนและครอบคลุม ทุกเรื่องเกี่ยวกับข้าวแล้ว

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นควรให้คงไว้ตามร่างเดิมของ คณะรัฐมนตรีด้วยคะแนนเสียงข้างมาก

เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๖^๔ โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำแต่อย่างใด เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราแล้ว ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม

๓. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม

มติที่ประชุม ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์

อนึ่ง นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ กรรมการ ได้เสนอให้มีข้อสังเกต เนื่องจาก ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ซึ่งมีเนื้อหาเพียงการให้จัดตั้งกรมการข้าวขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เท่านั้น แต่ไม่มีรายละเอียดอื่นใด จึงขอเสนอข้อสังเกต ดังนี้

๑. หากเป็นไปได้ควรจัดให้มีการพิจารณาตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาข้าว ทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัด โดยมีผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนผู้ประกอบการข้าว ผู้แทนโรงสีข้าว ผู้แทนผู้ค้าข้าว และผู้แทนเกษตรกรชาวนา ในสัดส่วนที่เหมาะสม
๒. ข้าราชการสังกัดกรมการข้าว ซึ่งปฏิบัติงานในแต่ละท้องที่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมและภูมิปัญญาของเกษตรกรชาวนา
๓. ควรให้มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพันธุ์ข้าวชุมชน และต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ
๔. การจัดตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับข้าวในอนาคต ควรพิจารณากำหนดให้อยู่ภายใต้กรมการข้าวเป็นหลัก

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีมติไม่เห็นด้วยกับข้อสังเกต

^๔ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๖ กำหนดว่า

“เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๑๕ จนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้ สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่าขัดแย้งกันอยู่”

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

พ.ศ. ๒๕๔๕

กับ

ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)

กับ

ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)	ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕</p> <p style="text-align: center;">_____</p> <p style="text-align: center;">ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นปีที่ ๕๗ ในรัชกาลปัจจุบัน</p> <p>พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้</p> <p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕”</p> <p>มาตรา ๒^๖ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p>	<p style="text-align: center;">ร่าง พระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p style="text-align: center;">_____</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p>

^๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔ ตอนที่ ๔๙ก ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๕

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)	ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
<p>มาตรา ๑๙ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีส่วนราชการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) สำนักงานรัฐมนตรี</p> <p>(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง</p> <p>(๓) กรมชลประทาน</p> <p>(๔) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์</p> <p>(๕) กรมประมง</p> <p>(๖) กรมปศุสัตว์</p> <p>(๗)^๗</p> <p>(๘) กรมพัฒนาที่ดิน</p> <p>(๙) กรมวิชาการเกษตร</p> <p>(๑๐) กรมส่งเสริมการเกษตร</p> <p>(๑๑) กรมส่งเสริมสหกรณ์</p> <p>(๑๒) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม</p> <p>(๑๓) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ</p> <p>(๑๔) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี</p>	<p>มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๒/๑) ของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕</p> <p>“(๒/๑) กรมการข้าว”</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรี</p>

^๗ มาตรา ๑๙ (๗) ยกเลิกโดยพระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๖

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กรมการข้าว

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรนำในการวิจัยและพัฒนาข้าวเพื่อความยั่งยืนของประเทศและสร้างความมั่นคงให้แก่เกษตรกรทำนา รวมทั้งเป็นผู้นำด้านการส่งออกข้าวของโลก

หน้าที่

1. วางแผนและพัฒนาการผลิตข้าวให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการข้าวแห่งชาติ
2. ศึกษา วิเคราะห์ การผลิต การผลิต การตลาด และการค้าข้าวให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ
3. ศึกษา ค้นคว้า วิจัยพัฒนาในการปรับปรุงพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต การอารักขาข้าว วิทยาการเมล็ดพันธุ์ วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป รวมทั้งวิศวกรรมการผลิตสู่กลุ่มเป้าหมาย
4. ผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ได้มาตรฐานและส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ
5. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนส่งเสริม ให้คำปรึกษาแนะนำและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวสู่กลุ่มเป้าหมาย
6. ดำเนินการส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และคุ้มครองพันธุ์ข้าว
7. กำกับ ดูแล ตรวจสอบออกใบรับรองมาตรฐานข้าว
8. เป็นศูนย์กลางเครือข่าย ฐานข้อมูลด้านข้าวของประเทศ
9. ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการข้าวแห่งชาติ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ ที่ได้รับมอบหมาย

ความเป็นมาของกรมการข้าว

ระบบการผลิตข้าวของเกษตรกรในระยะแรกของอดีตที่ผ่านมา เป็นการใช้พันธุ์ข้าวพื้นเมืองซึ่งให้ผลผลิตต่ำ จนกระทั่งมีการจัดตั้งกรมการข้าว ขึ้นมาในปี พ.ศ. 2496 มีโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยงานทางด้านการปรับปรุงพันธุ์ข้าว การขยายพันธุ์ข้าว การปรับปรุงการผลิตข้าว การอารักขาข้าวและการใช้วิทยาการด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับข้าวไว้ด้วยกัน ตลอดจนมีหน่วยงานด้านการส่งเสริมเผยแพร่การใช้วิทยาการต่าง ๆ ทั้งแบบบูรณาการและวิทยาการเฉพาะด้าน มีการจัดตั้งศูนย์วิจัยข้าวและศูนย์ขยายพันธุ์ข้าวในจังหวัดที่สำคัญ ๆ เพื่อดำเนินการวิจัยและส่งเสริมข้าวในระบบนิเวศต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ซึ่งมีใช้เฉพาะแต่เกษตรกรที่ผลิตข้าวเพื่อการค้าเท่านั้น แต่ยังคงเน้นการวิจัยและส่งเสริมเพื่อเกษตรกรที่ผลิตข้าวเพื่อการยังชีพ ซึ่ง

เกษตรกรเหล่านี้เป็นเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศเกือบทั้งหมดค่อนข้างยากจน อาศัยอยู่ในพื้นที่ทุรกันดารในพื้นที่สูงและที่ราบของภูมิภาคต่าง ๆ เป็นเกษตรกรระดับรากหญ้าที่แท้จริงของประเทศ มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกันไปทำให้มีการใช้ข้าวพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูงมากขึ้นในระบบนิเวศการปลูกข้าวต่าง ๆ

ในระยะต่อมา เมื่อมีการจัดตั้งกรมส่งเสริมการเกษตร มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของกรมการข้าวและกรมกสิกรรมเป็นกรมวิชาการเกษตร โดยหน่วยงานในส่วนของกรมส่งเสริมเผยแพร่เทคโนโลยีด้านข้าวถูกนำไปจัดอยู่ในส่วนของกรมส่งเสริมการเกษตร

ในปี พ.ศ. 2545 สืบเนื่องจากการที่รัฐบาลในปัจจุบันมีนโยบายให้หน่วยงาน และองค์กรของภาครัฐบาลปรับบทบาท และภารกิจให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศที่เน้นด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านการเกษตรที่เน้นการช่วยเหลือเกษตรกรระดับรากหญ้า การผลิตเพื่อการส่งออกและการแข่งขันในตลาดโลก และการแปรรูปผลิตภัณฑ์เชิงอุตสาหกรรม ส่งผลให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต้องปรับบทบาทและภารกิจให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐด้วย การปรับเปลี่ยนโครงสร้างของกรมวิชาการเกษตรจาก 11 กอง 5 สถาบัน และ 8 สำนักวิจัย เป็น 5 กอง 6 สถาบัน และ 13 สำนักวิจัย ส่งผลให้สถาบันวิจัยข้าวซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข้าวของประเทศโดยมีองค์กรที่ประกอบด้วยหน่วยงานแบบสหสาขาวิชาการตามโครงสร้างเดิม ซึ่งประกอบด้วย ศูนย์วิจัยข้าวและสถานีทดลองข้าว จำนวน 27 แห่ง ซึ่งเป็นหน่วยงานวิจัยในฐานะตัวแทนเขตนิเวศการปลูกข้าวที่สำคัญของประเทศและมีส่วนวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าว งานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการอารักขาข้าว งานผลิตเมล็ดพันธุ์ งานวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและงานวิจัยแปรรูปข้าว ถูกแยกส่วนและกระจัดกระจาย ขณะเดียวกันงานส่งเสริมการผลิตข้าวซึ่งอยู่ภายใต้กรมส่งเสริมการเกษตรก็เป็นหน่วยงานเล็ก ๆ ระดับแผนกแต่มีภารกิจในการรับช่วงทำเอกสารการวิจัยและจัดทำแผนโครงการ เพื่อส่งเสริมเกษตรกรทำนาทั่วประเทศที่มีอยู่ 3.7 ล้านครัวเรือน รวมทั้งต้องประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับข้าวและเกษตรกร ทำให้ต้องปฏิบัติงานภารกิจที่ใหญ่มาก ขาดการผลักดันสนับสนุนในระดับหน่วยงานงบประมาณจำกัดทำให้เกษตรกรที่ทำนาไม่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาสมกับที่เป็นพลเมืองกลุ่มใหญ่และสำคัญที่สุดของประเทศ

ภารกิจกรมการข้าว

1. ศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ข้าวของประเทศ รวมทั้งดำเนินการร่วมมือกับต่างประเทศในเรื่องข้าว
2. ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุกรรมและคุ้มครองพันธุ์ข้าว
3. ศึกษา วิจัย ทดลองพัฒนาเกี่ยวกับพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต การอารักขา วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูปและมาตรฐานข้าว
4. ดำเนินการผลิตและส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ข้าว

5. ส่งเสริม สนับสนุน และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการข้าว รวมทั้งอนุรักษ์ และส่งเสริมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว
6. ดำเนินงานเกี่ยวกับการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานข้าว
7. ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาระบบการจัดการสินค้า การแปรรูป ข้าวและผลิตภัณฑ์ และสนับสนุนการตลาดข้าว

ความสำคัญของกรมการข้าว

กรมการข้าว ตามโครงสร้างใหม่ได้จัดองค์กรและกำหนดแนวทางในการทำงานใหม่เพื่อเป็น องค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง ในการกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงานด้านข้าว มีความ คล่องตัวในการปฏิบัติงาน บริการแบบครบวงจร ทั้งด้านงานวิจัยส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าว รวมทั้งการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรทำนา นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางของการ บริหารจัดการด้านการผลิต ซึ่งรวมถึงการวิจัยและพัฒนาด้านพันธุ์ เทคโนโลยีและปัจจัยการผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์และผลิตผลพลอยได้จากข้าว การนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาผสมผสานจัดเป็น แผนงานโครงการพัฒนาการผลิตและรวมทั้งดูแลช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการตลาดข้าวเพื่อให้ เกิดความเป็นธรรม ถ่ายทอดสู่เกษตรกร การจัดองค์กรและแนวทางในการดำเนินงานใหม่จะมุ่งเน้น เพื่อความเป็นผู้นำด้านข้าวของประเทศ

1. ด้านการบริหาร มีความเป็นเอกภาพในด้านนโยบาย ทำให้ยกระดับการกำกับ ดูแล และ ดำเนินงานภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบริการแก่เกษตรกรและประชาชนได้รวดเร็วและทั่วถึง
2. ด้านการปฏิบัติภารกิจ สามารถเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกภารกิจให้ สอดคล้องต่อเนื่อง เพิ่มประสิทธิภาพในการนำแผนงานไปปฏิบัติและสามารถบริการครบวงจร (one stop service) ได้ครอบคลุมทุกพื้นที่เป้าหมาย
3. โครงสร้างภายในครบวงจร โครงสร้างภายในสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศของการทำงาน มุ่งสู่ความสำเร็จทางวิชาการและแนวทางด้านส่งเสริม ตลอดจนงานด้านการตลาด โดยจัดกลุ่มบุคลากร และมีเครือข่ายในการปฏิบัติงาน การบริหารทรัพยากรบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน ทำให้ ประสิทธิภาพมากขึ้น และเพิ่มบทบาทของบุคลากรในการเป็นตัวแทนขององค์กรในพื้นที่เป้าหมาย
4. พัฒนาระบบงานการทำงานได้อย่างชัดเจนไม่ยุ่งยากซ้ำซ้อนเพราะความรับผิดชอบของ องค์กรมีความจำเพาะ สามารถยกระดับมาตรฐานการผลิต และผลิตภัณฑ์จากข้าวให้มีศักยภาพและ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นประโยชน์อย่างสูงต่อ ประเทศชาติ
5. ลดข้อจำกัดในการบริหารจัดการทรัพยากรสำคัญของประเทศ ได้แก่ บุคลากรและ งบประมาณโดยไม่มีความขัดแย้งกันในเชิงภารกิจ

บทความที่เกี่ยวข้อง

กรมการข้าว

"ซี12"

คอลัมน์มุมมองข้าราชการ

ในที่สุดก็มีการรื้อฟื้นจัดตั้ง กรมการข้าว ขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นี่ไม่ใช่กรมใหม่อย่างที่เข้าใจกัน เพราะในอดีตเคยมี กรมการข้าว ทำหน้าที่จัดการเรื่องข้าวแบบครบวงจรมาแล้ว แต่มาล้มหายตายจากไปช่วงใหญ่ๆ โดยแบ่งแยกงานไปฝากกรมโน้นกรมนี้

แต่ในที่สุดความสำคัญของเรื่องข้าว ซึ่งเป็นวงจรชีวิตของคนไทย ก็กลับทำให้กรมนี้ฟื้นคืนชีพขึ้นมาได้

ลองมาดูกันในรายละเอียดเรื่องการจัดตั้งกรมการข้าวในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องข้าวทั้งระบบ โดยมีภารกิจและการแบ่งส่วนราชการระดับกรม สรุปได้ดังนี้

วิสัยทัศน์ของการดำเนินการคือ เป็นองค์กรนำในการวิจัยพัฒนาและส่งเสริมข้าว เพื่อ ความมั่นคงของประเทศ และสร้างความมั่งคั่งให้แก่ชาวนา รวมทั้งเป็นผู้นำด้านการตลาดข้าวของโลก

มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เป็นศูนย์รวมกิจกรรมเกี่ยวกับข้าวของประเทศ
2. เป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้าวิจัย อนุรักษ์และคุ้มครอง พัฒนาพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต การแปรรูป และการเพิ่มมูลค่าข้าว
3. ให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านการผลิตและการส่งออกของโลก
4. เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและการบริโภคข้าวไทยให้แพร่หลาย และเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ให้เป็นที่ยอมรับของโลก
5. ให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีความเป็นอยู่ดีขึ้น

ภารกิจของกรมการข้าว ได้แก่

1. ศึกษา วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การแปรรูปและเศรษฐกิจ
2. ส่งเสริมถ่ายทอดเทคโนโลยีและผลิตเมล็ดพันธุ์
3. ดำเนินการในการตรวจสอบรับรอง มาตรฐาน
4. คุ้มครองพันธุ์ สิทธิประโยชน์ต่างๆ

5. อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
การแบ่งส่วนราชการภายในมี 6 สำนักคือ

1. สำนักบริหารกลาง
2. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว
3. สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว
4. สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว
5. สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว
6. สำนักพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว

แล้วในส่วนภูมิภาคอาจจะมีตำแหน่ง ข้าวจังหวัด มาจัดการกับปัญหานี้ มีการกำหนดให้โอนภารกิจและอัตรากำลังจากองค์กรเดิม ที่มีอยู่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับเรื่องข้าว คือ หน่วยงานในกรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มาอยู่กรมใหม่

ขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ที่กำหนดให้มีกรมการข้าวขึ้น ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา เป็นเรื่องด่วน แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร พิจารณาก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

กฎหมายนี้ผ่านสภาเมื่อไหร่ก็จะเห็นตัวตนว่าใครจะได้เป็น อธิบดีกรมการข้าวคนแรกในยุคนี้ นั่นหมายถึง พระยาแรกนา ครั้งต่อไปก็คงเป็น อธิบดีกรมการข้าว นี้แหละ.

“กรมการข้าว” เหล้าเก่าในขวดใหม่

จากความพยายามของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการจัดตั้งสำนักงานข้าวแห่งชาติ พร้อมกับดำเนินการยกร่างพ.ร.บ.ข้าวแห่งชาติขึ้น ท่ามกลางกระแสวิพากษ์วิจารณ์จากชาวนาถึงความเร่งรีบในการดำเนินการ และอำนาจหน้าที่ของสำนักงานข้าวแห่งชาติที่มากเกินไป โดยเฉพาะการกำหนดเขตส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ดีนั้น

ล่าสุดเมื่อวันที่ 25 ต.ค. ที่ผ่านมา คณะรัฐมนตรีมีมติให้จัดตั้ง “กรมการข้าว” ขึ้นเป็นกรมใหม่ภายใต้กระทรวงเกษตรฯ ทั้งนี้ ค.ร.ม. ได้อนุมัติในหลักการร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ...โดยส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็นเรื่องด่วน ก่อนจะนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาในวาระต่อไป

น.ส.ทัศนีย์ วีระกันต์ ผู้ประสานงานเครือข่ายเกษตรกรกรมทางเลือก 4 ภาค กล่าวว่า การส่งเสริมการทำงานที่เกี่ยวข้องกับข้าว ไม่ว่าจะเป็นการตั้งหน่วยงานใหม่ หรือการออกระเบียบ

กฎหมายต่าง ๆ ควรเปิดให้มีการทำประชาพิจารณ์ เพื่อให้การปรับปรุงระบบราชการตอบสนองกับปัญหา และความต้องการของชาวนาอย่างแท้จริง ซึ่งในประเด็นนี้ทางเครือข่ายได้นำเสนอให้กับผู้แทนกระทรวงฯไปแล้ว

น.ส.ทัศนีย์ กล่าวต่อไปว่า วัตถุประสงค์และแนวคิดเบื้องต้นหลังการจัดตั้งกรมการข้าว เป็นเนื้อหา และวิธีคิดเดียวกันกับสำนักงานข้าวแห่งชาติ ซึ่งตัวแทนชาวนาได้คัดค้านมาอย่างต่อเนื่อง เพราะมีความเป็นไปได้อย่างมากที่ผู้ได้รับประโยชน์สูงสุดจะเป็นบริษัทเอกชนมากกว่าชาวนา อีกทั้งการดำเนินการภายใต้เนื้อหาของ พ.ร.บ. ข้าวแห่งชาติ เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการข้าวแห่งชาติ กำหนดให้มีสัดส่วนของตัวแทนชาวนาน้อยเกินไป

“เราต้องช่วยกันจับตาต่อไปว่า เนื้อหาในร่าง พ.ร.บ.ข้าวแห่งชาติ จะมาปรากฏในกรมการข้าวมากน้อยแค่ไหน ทั้งนี้อาจจะแฝงอยู่ในนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของกรม รวมถึงอาจจะผ่านทางกฎระเบียบ ประกาศ หรือกฎกระทรวงก็ได้ ซึ่งจะทำให้ชาวนา องค์กรชาวนา ติดตามตรวจสอบยากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้กรมการข้าวจะเป็นหน่วยงานราชการก็มีอำนาจที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาประจำกรมได้ ซึ่งตรงจุดนี้ควรเปิดให้ตัวแทนทั้งจากชาวนา ภาคประชาชน และนักวิชาการได้มีส่วนร่วม เพื่อร่วมกันกำหนดนโยบาย และทิศทางการปลูกข้าวในประเทศต่อไป” ผู้ประสานงานเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก กล่าว

ที่มา : เรียบเรียงจาก สำนักข่าวประชาธรรม www.newspnn.net 7 พฤศจิกายน 2548

ข้าวหอมมะลิไทย กัยคุณภาพทางภูมิปัญญาและพันธุกรรม

โดย เดือนเพ็ญ ลิ้มศรีตระกูล

คนไทยปลูกและกินข้าวมานานกลายเป็นอาหารประจำชาติ ยิ่งกว่านั้นประเทศไทยยังเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดในโลกตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แล้วอะไรจะเกิดขึ้น ถ้าหากมีคนมาบอกว่าเขาเป็นเจ้าของสิทธิบัตรในข้าวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าวขาวดอกมะลิหรือข้าวหอมมะลิ ข้าวชั้นหนึ่งของโลกที่ชาวนาไทยคัดเลือกพันธุ์และดูแลรักษามานานหลายชั่วอายุคน นี่ไม่ใช่นวนิยายวิทยาศาสตร์อีกต่อไป เพราะสัญญาอนุญาตทางการคุ้มครองได้เริ่มต้นแล้วหลังจากที่บริษัทไรซ์เทค อิงค์ (Rice Tec Inc.) แห่งสหรัฐอเมริกาได้รับอนุญาตจากสำนักงานสิทธิบัตรในข้าวบัสมาติ ซึ่งชาวอินเดียปลูกและกินกันมานาน

นอกจากนี้ ไรซ์เทคยังใช้เครื่องหมายการค้าในชื่อ "จัสมาติ" (Jasmati) สำหรับการตลาดข้าวชนิดหนึ่ง ซึ่งนักปรับปรุงพันธุ์ของบริษัทอ้างว่าเป็นข้าวพันธุ์เดลลา (Della) ของอิตาลีอีกทอดหนึ่ง ข้าวชนิดนี้ว่ากันว่ามีกลิ่นหอมเหมือน popcorn หรือข้าวโพดคั่ว แต่ไรซ์เทคกลับโฆษณาข้าวยี่ห้อจัสมาติของตนว่าเป็นข้าวที่ปลูกในเท็กซัส โดยเลียนแบบข้าวหอมมะลิของประเทศไทย (the Texas-grown copy of Jasmin rice from Thailand) แถมนักกล่าวหาว่า ข้าวหอมมะลิที่ปลูกกันมาในภาคอีสานของประเทศไทยนั้น แท้ที่จริงมีถิ่นกำเนิดที่มาดากัสกา เรื่องนี้ดูเผินๆ อาจจะคิดว่าเป็นเพียงเรื่องผลประโยชน์ทางการค้า แต่ถ้าพิจารณากันให้ถึงที่สุดแล้วนี่เป็นการคุ้มครองข้าวไทยอีกครั้งของมหาอำนาจยักษ์ใหญ่แห่งโลกทุนนิยม หลังจากความพยายามครั้งแล้วครั้งเล่าไม่ได้ผล

ข้าวไทย ข้าวใคร ?

ครึ่งหนึ่งของคนไทยคือเกษตรกร และครึ่งหนึ่งของเกษตรกรคือ ชาวนาซึ่งปลูกข้าวหล่อเลี้ยงคนไทยทั้งประเทศ รวมทั้งคนอีกหลายล้านในโลก สาเหตุที่ประเทศไทยเหมาะแก่การเพาะปลูกนั้น นอกจากจะมีที่ราบลุ่มอันเหมาะสม มีปริมาณน้ำเพียงพอแล้ว (แม้จะฟังดูขัดๆ ไปบ้างกับสภาพการณ์ปัจจุบัน) แต่สาเหตุสำคัญมากอีกประการหนึ่งก็คือ พืชที่เป็นอาหารหลักส่วนมากจะเกิดในบริเวณที่เป็นเขตร้อน และข้าวก็เช่นกัน

สงกรานต์ จิตรกร ผู้ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการและเก็บเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวแห่งชาติ กล่าวว่าสมัยก่อนมีการแยกข้าวออกเป็น 30-40 ชนิดแต่หลังจากวิเคราะห์แล้ว พบว่าข้าวมีปริมาณ 23 ชนิดเป็นข้าวป่า (Wild Rice) 21 ชนิด อีก 2 ชนิดเป็นข้าวปลูก (Cultivated Rice) ที่บริโภคกันทั่วโลก คือข้าว *Oryza sativa* ซึ่งเรียกกันว่า ข้าวเอเชีย และข้าว *Oryza glaberrima* หรือข้าวแอฟริกา "ข้าวแอฟริกาจะเกิดที่ไนน์ บริโภคที่ไนน์ ส่วนข้าวเอเชียเนื่องจากคุณภาพดีและผลผลิตดี จึงสามารถผลิตและส่งออกไปขายได้ทั่วโลก รวมทั้งเป็นที่นิยมปลูกกันทั่วโลกอีกด้วย" สงกรานต์กล่าว ข้าวเอเชียตระกูล *Oryza sativa* สามารถแบ่งย่อยออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่ ข้าวเมล็ดป้อม (Japonica) นิยมปลูก

ในเขตหนาว เช่น ประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลี สหรัฐอเมริกา ข้าวเมล็ดยาว (Indica) นิยมปลูกในเขตร้อน เช่น ประเทศไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย อินเดีย ลาว เวียดนาม อีกชนิดหนึ่งคือ ข้าวชวา (Javadica) นิยมปลูกเฉพาะในประเทศอินโดนีเซียเท่านั้น โดยคนเอเชียส่วนใหญ่นิยมปลูกและบริโภคข้าวเมล็ดยาวซึ่งแบ่งเป็น 2 ชนิด ได้แก่ ข้าวเหนียวและข้าวเจ้ากันมากที่สุด ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่ข้าวไทยจะมาจากมาดากัสกา ซึ่งเป็นประเทศหมู่เกาะในทวีปแอฟริกา

หลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีการปลูกข้าวมานานคือ การพบเปลือกข้าวจำนวนมากในเศษเครื่องปั้นดินเผาได้หลุมฝังศพที่ตำบลโนนนกทา อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น การศึกษาจากหลักฐานชั้นนี้สันนิษฐานได้ว่า ในเขตประเทศไทยมีการปลูกข้าวมาแล้วอย่างน้อย 5,000 ปี ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งที่เก่าแก่แห่งหนึ่งของโลก แม้ต่อมาภายหลังจะพบเปลือกข้าวจำนวนมากที่ประเทศจีน ซึ่งคาดว่าอายุจะอยู่ประมาณ 6,000-7,000 ปี นี้แสดงให้เห็นว่า ถ้าคนไทยจะเอาข้าวมาจากที่อื่นก็น่าจะเป็นจีนหรือประเทศอื่นในภูมิภาคนี้มากกว่า

สงกรานต์เล่าต่อว่า ที่ประเทศไทยถูกจัดเป็นศูนย์ผันแปรข้าว เพราะตั้งอยู่ในบริเวณที่มีบรรพบุรุษของข้าวอยู่มากเนื่องจากข้าวปลูกมีการวิวัฒนาการมาจากข้าวป่า ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาประกอบกับความเก่งกล้าทางภูมิปัญญาของเกษตรกรไทยที่สามารถคัดเลือกพันธุ์จากข้าวป่ามาเป็นข้าวปลูกได้จำนวนมากในเวลาต่อมา

ที่สำคัญประเทศไทยมีความสมบูรณ์ทางด้านพืชพันธุ์ธัญญาหาร จึงไม่จำเป็นต้องเลือกปลูกข้าวที่ให้ผลผลิตจำนวนมากๆ เพียงอย่างเดียว แต่มีโอกาเลือกปลูกข้าวพันธุ์ที่มีคุณภาพดีกินอร่อยด้วย ประเทศไทยจึงมีทั้งพันธุ์ข้าวพื้นเมือง และพันธุ์ข้าวลักษณะพิเศษในเวลาเดียวกัน

ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยมีพันธุ์ข้าวจำนวนมากดังกล่าวมาแล้วประกอบกับในสมัยก่อนเกษตรกรปลูกข้าวแล้วขายปนเปกันไป จนไม่สามารถแยกออกเป็นข้าวร้อยเปอร์เซ็นต์ได้ รัฐบาลไทยจึงจัดการประกวดพันธุ์ข้าวขึ้นในปี 2464 ซึ่งเบื้องหลังก็คือ การรวบรวมเชื้อพันธุ์ข้าว เพื่อนำมาคัดเลือกสายพันธุ์และปลูกขยาย ก่อนจะส่งเสริมสายพันธุ์ที่ดีให้เกษตรกรปลูก

ปรากฏว่า ครั้งนั้นมีการเก็บข้าวมาได้ทั้งหมด 4,764 ตัวอย่างเลือกพันธุ์ที่ดีไว้ 482 ตัวอย่าง และในจำนวนนี้ได้แนะนำให้เกษตรกร ปลูกเพียง 8 พันธุ์ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือพันธุ์กิ่งแก้วที่เคยไปชนะเลิศอันดับที่ 1 ในการประกวดพันธุ์ข้าวระดับโลกที่ประเทศแคนาดาเมื่อปี 2476 ในครั้งนั้นประเทศไทยส่งพันธุ์ข้าวเข้าประกวดทั้งหมด 150 ตัวอย่างจากจำนวนผู้ส่งเข้าประกวดรวม 176 ตัวอย่าง ได้รับรางวัล 11 รางวัล โดยชนะเลิศอันดับ 1, 2, 3 เป็นข้าวของไทยทั้งสิ้น การเข้าถึงข้าวไทยครั้งแรก

" หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2493 โดยผลแห่งความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลอเมริกา โครงการบริหารความมั่นคงร่วมกัน ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นองค์การบริหารความร่วมมือระหว่างประเทศ ณ กรุงวอชิงตันได้ส่ง ดร.อาร์. แอล. เพนดิลตัน ผู้เชี่ยวชาญเรื่องยีนในประเทศเขตร้อนจากมหาวิทยาลัย จอร์นฮอบกินส์ พร้อมด้วย ดร. เอช. เอช. เลิฟ (Dr. H. H. Love) ผู้เชี่ยวชาญทางคัดและผสมพันธุ์พืชจากมหาวิทยาลัยคอร์เนล มาช่วยเหลือไทยในการบำรุงพันธุ์ข้าว ตามโครงการช่วยเหลือร่วมกับนักวิชาการฝ่ายไทย" โดยขั้นแรกได้เรียก

พนักงานจากท้องถิ่นต่างๆ เข้ารับการฝึกอบรมเรื่องการบำรุงพันธุ์ข้าว เรื่องดินและเรื่องปุ๋ย แล้วให้กลับไปปฏิบัติภารกิจเรื่องการทดลองพันธุ์ข้าวและทดลองปุ๋ยยังท้องถิ่นที่ประจำอยู่ พนักงานที่ได้รับการอบรมรุ่นแรกนี้ได้แสดงความสามารถทันทีที่กลับไปถึงท้องถิ่น พนักงาน 37 คน จาก 35 อำเภอ ได้รวบรวมรวงข้าวจากชาวนา 938 แห่งทั่วประเทศ เป็นจำนวนกว่า 120,000 รวงหรือสายพันธุ์ ซึ่งนับว่ามากเป็นประวัติการณ์ เพื่อส่งมาทำการคัดเลือกพันธุ์ตามสถานีทดลองต่างๆ ในปีต่อไป" (จากหนังสือประวัติกระทรวงเกษตรฯ หน้า 366)

ในครั้งนั้น ข้าวขาวดอกมะลิหรือที่คนไทยเรียกกันติดปากว่าข้าวหอมมะลิ ถูกรวบรวมมา 199 รวง โดยรวบรวมมาจากอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา แต่ได้มีการบันทึกไว้ว่า ข้าวพันธุ์นี้ถูกนำมาจากบ้านแหลมประดู่ อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี ไปปลูกที่บางคล้าเมื่อปี 2488 "จากการที่ราชการนำไปทดลองปลูก ปรากฏว่าข้าวขาวดอกมะลิรวงที่ 105 เป็นสายพันธุ์ที่ดีที่สุดในเรื่องความหอมและเมล็ด จึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกในปี 2502 ในชื่อ ข้าวขาวดอกมะลิ 105 อันนี้เรามีหลักฐานร่องเปอร์เซ็นต์" สงกรานต์กล่าว

หลักฐานอีกด้านหนึ่งที่สามารถยืนยันได้ว่า ข้าวหอมมะลิเป็นของประเทศไทย คือ ประเทศไทย โดยกรมการข้าว เป็นผู้ส่งพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิไปเก็บไว้ที่สถาบันวิจัยข้าวนานาชาติ หรือ IRRI (International Rice Research Institute) ซึ่งตั้งอยู่ที่ประเทศฟิลิปปินส์เมื่อปี 2504 โดยข้าวขาวดอกมะลิเป็นตัวอย่างที่ 850

สาเหตุที่ประเทศไทยส่งพันธุ์ข้าวที่ดีที่สุดไปไว้ที่นั่น เนื่องจากก่อตั้ง IRRI มีข้อตกลงว่าประเทศผู้ก่อตั้งจะต้องมีการบริจาคเชื้อพันธุ์ข้าวไปไว้ที่นั่น เพราะเป็นแหล่งเก็บที่ปลอดภัย มีการจัดการที่ดีซึ่งขณะนั้นยังไม่มีที่ไหนเลย "สมัยนั้นยังไม่มีใครคิดในเรื่องสิทธิบัตร เพราะข้าวเป็นพันธุ์พืชที่ผสมตัวเอง แม้บริษัทธุรกิจจะนำไปพัฒนา ก็จะได้ผลประโยชน์อะไร" สงกรานต์กล่าว อย่างไรก็ตาม สหรัฐอเมริกา ผู้สนับสนุนหลักของ IRRI ได้นำพันธุ์ข้าวที่ประเทศต่างๆ ส่งไปเก็บไว้ที่ IRRI ออกไปไว้ที่ศูนย์รวบรวมพันธุ์ที่ดีที่สุดในอเมริกา คือที่ Fort Collins หลังจาก IRRI จัดตั้งได้ไม่นานนัก โดยอ้างว่าเพื่อความปลอดภัย จึงไม่ควรเก็บพันธุ์กรรมข้าวเอาไว้ในที่แห่งเดียว

แผนพัฒนาข้าวไทย

การส่งผู้เชี่ยวชาญ เข้ามาช่วยไทยพัฒนาข้าวและการจัดตั้ง IRRI ครั้งนั้น ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการครอบงำการพัฒนาข้าวไทย เพราะก่อนหน้านี้ชาวนาไทยจะเป็นผู้คัดเลือกสายพันธุ์ข้าวด้วยตัวเอง ก่อนที่จะได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานราชการบ้าง ในช่วงหลังปี 2476 ทั้งนี้จากมุมมองของเดชา ศิริภัทร ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีเพื่อสังคมและที่ปรึกษาของเครือข่ายเกษตรกรทางเลือก เขากล่าวว่าการที่อเมริกาส่งนักปรับปรุงพันธุ์ข้าว 2 คน เข้ามาในประเทศไทยเมื่อปี 2493 และการสนับสนุนให้จัดตั้ง IRRI ที่ฟิลิปปินส์ เมื่อปี 2503 เป็นแผนการทำลายข้าวไทย เพราะสหรัฐอเมริกาต้องการควบคุมนโยบายข้าว ซึ่งเป็นพืชไร่ที่เป็นตัวนำในการปฏิวัติเขียวครั้งที่ 1 เดชาเล่าว่า สิ่งที่ ดร.เพนเดิลตันทำเป็นครั้งแรกคือ นำปุ๋ยเคมีจากอเมริกามาทดลองใช้ในแปลงข้าว ซึ่งถือว่าเป็นครั้งแรกที่มีการทำเช่นนี้ในประเทศไทย และหลังจากที่เขากลับไป การใช้ปุ๋ยเคมีก็เฟื่องฟูในเมืองไทยตราบเท่าทุกวันนี้ ส่วนในการคัดเลือกพันธุ์นั้น เดชากล่าวว่า ดร. เลิฟจะส่งเสริมให้

เกษตรกรปลูกแต่ข้าวพันธุ์ที่ใส่ปุ๋ยเคมี ฉีดยาฆ่าแมลง และให้ผลผลิตสูงๆ เท่านั้น ทำให้ข้าวพันธุ์ปีนแก้วที่เคยชนะเลิศอันดับ 1 ในการประกวดพันธุ์ข้าวโลก ถูกคัดออกจากรายชื่อที่จะทำการส่งเสริมให้ปลูกตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เพราะเป็นพันธุ์ข้าวที่ใส่ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมากๆ ไม่ได้ อีกทั้งผลผลิตก็ไม่สูง นี่เป็นสาเหตุที่ทำให้ข้าวปีนแก้วหายสาบสูญไปจากตลาดข้าวไทยยาวนานกว่า 40 ปี ก่อนที่จะค้นพบอีกทีเมื่อเร็วๆ นี้ จากการติดตามของศูนย์ปฐมอโศก ทำให้ทราบว่ายังมีเกษตรกรในบริเวณรอบต่อของจังหวัดนครสวรรค์และลพบุรีปลูกข้าวพันธุ์นี้อยู่ แต่เป็นการปลูกเพื่อกินเองในปริมาณไม่มากนัก แต่ต้องรอให้ศูนย์ปฏิบัติการและเก็บเชื้อพันธุ์ข้าวแห่งชาตินำไปทำการทดสอบก่อนว่าใช้ข้าวพันธุ์ปีนแก้วนาดำที่หายไปหรือไม่ แนวทางการส่งเสริมให้ชาวนาปลูกข้าวพันธุ์ใส่ปุ๋ย ฉีดยา และให้ผลผลิตเยอะๆ โดยไม่สนใจคุณภาพและรสชาติของ 2 ผู้เชี่ยวชาญจากสหรัฐฯ นี่เป็นมรดกที่ได้รับการถ่ายทอดมาถึงนักปรับปรุงพันธุ์ของกรมการข้าวและกรมวิชาการเกษตรจนกระทั่งปัจจุบัน "นอกจากนี้ยังมีข้อมูลเล็กๆ ที่ ม.ล. ดุษฎี ชุมสาย เขียนไว้ในหนังสือเมล็ดพันธุ์ธัญญาชาติว่ามีเพื่อนท่านเล่าให้ฟังว่า ชากลับ ดร. เลิฟคนนี่แหละได้เอาพันธุ์ข้าวดีๆ ของเราไปหมด และไปพัฒนาเป็นพันธุ์ข้าวของอเมริกา โดยเฉพาะพันธุ์อั้งเคิลเบนนี่เป็นของไทย 100% " เดชากล่าว

แผนพิฆาตข้าวโลก

ปี 2503 IRRI ถูกจัดตั้งขึ้นที่ฟิลิปปินส์ ด้วยการสนับสนุนทุกด้านจากสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็นการเงินและบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านบุคลากรนั้นจะเห็นได้ว่า ทั้งผู้อำนวยการหรือนักปรับปรุงพันธุ์คนแรกของที่นี้ คือ ดร. เฮนรี มอนโร ก็ล้วนแล้วแต่เป็นคนอเมริกันทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อให้การควบคุมนโยบายต่างๆ สามารถทำได้โดยเร็ว ผลการศึกษาของสถาบันวิจัยนโยบายข้าวนานาชาติ ซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงวอชิงตันแสดงให้เห็นว่าการลงทุนของสหรัฐฯ คุ่มค่ามาก เพราะตั้งแต่ปี 2513 เป็นต้นมา ชาวนาสหรัฐฯ นำพันธุ์กรรมข้าวจาก IRRI ไปใช้คิดเป็นมูลค่าถึง 1,024 ล้านบาท เมื่อเทียบกับเงินสนับสนุนจำนวน 63 ล้านบาท นี่ยังไม่รวมสิทธิบัตรในข้าวบัสมาติของไรซ์เทคนี้ไม่ใช่ว่าวันที่ผู้บริจาคเมล็ดพันธุ์ชาวเอเชียสมควรได้รับอย่างแน่นอน ภายหลังจากก่อตั้ง IRRI ก็เป็นหัวหอกในการปรับปรุงและคัดเลือกพันธุ์ข้าวที่ดี เพื่อนำไปส่งเสริมให้เกษตรกรประเทศต่างๆ ปลูกแน่นอน คำว่าข้าวพันธุ์ดีของ IRRI มีความหมายเดียวกับผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ของอเมริกันอย่าง ดร. เลิฟและ ดร. เพนเดิลตัน คือ ต้องเป็นพันธุ์ข้าวที่ตอบสนองดีต่อปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง และให้ผลผลิตสูงโดยไม่ต้องคำนึงถึงคุณภาพและรสชาติในการบริโภคเท่านั้น

ผลงานการปรับปรุงพันธุ์ข้าวของ IRRI มีมากมาย เช่น ข้าวมหัศจรรย์หรือข้าว IR 8 ซึ่งเป็นข้าวลูกผสมระหว่างข้าวพันธุ์ปลาของอินโดนีเซียและข้าวพันธุ์ไทจงของไต้หวัน ซึ่งดร.บีเชลผสมได้ในปี 2511 ความมหัศจรรย์ของข้าวนี้คือ ให้ผลผลิตเป็น 2 เท่าของข้าวที่ปลูกอยู่ในเวลานั้น จึงได้นำมาแนะนำให้เกษตรกรประเทศต่างๆ ปลูกแม้เมล็ดข้าวหลังการหุงต้มจะแข็งและรสชาติอร่อยก็ตาม ขณะที่ข้าวหอมมะลิของไทยที่ถูกส่งไปไว้ที่นั่น ก็ถูกนำไปผสมกับ IR 262 ออกมาเป็น IR 841 โดย ดร.เบน แจ็กสัน นักปรับปรุงพันธุ์ข้าวจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ ภายหลังจากมีการนำสายพันธุ์นี้ไปทดลองปลูกที่อเมริกาปรากฏว่าสามารถปรับตัวได้ดี จึงมีการนำไปจดทะเบียนข้าวในชื่อ Jasmin 85

ซึ่งปัจจุบันเป็นที่นิยมปลูกและบริโภคของคนอเมริกาเป็นจำนวนมาก เพราะเป็นข้าวที่มีความหอมเหมือนข้าวหอมมะลิไทยอยู่บ้าง ไม่เพียงแค่นั้น เพราะนับตั้งแต่ปี 2504 เป็นต้นมา ข้าวหอมมะลิถูกนำไปผสมกับข้าวพันธุ์ต่าง ๆ กว่า 1,480 พันธุ์ รวมทั้งมีการนำไปปลูกในประเทศต่าง ๆ ประมาณ 22 ประเทศทั่วโลก สำหรับผลงานการปรับปรุงพันธุ์ข้าวเพื่อแนะนำให้ชาวนาไทยปลูกข้าวของกรมการข้าว ก็เช่น ข้าว กข 1, กข 3, กข 7 ซึ่งล้วนแต่เป็นสายพันธุ์เดียวกับข้าวลูกผสมจาก IRRI ทั้งสิ้นคือสายใส่ปุ๋ย ฉีดยา เพื่อให้ได้ผลผลิตเยอะๆ สำหรับส่งออก "มีตัวอย่างคลาสสิกมากของนักปรับปรุงพันธุ์ข้าวไทย คือ เนื่องจากคนไทยชอบกินข้าวคุณภาพดี อย่างข้าวหอมมะลิ จึงไม่ชอบข้าวลูกผสมที่ทางการแนะนำให้ปลูก จึงเกิดความคิดที่จะผสมข้าวที่ต้นเดี่ยวและหอมด้วยเหมือนกับ IR 841 หรือจัสมิน 85 ปรากฏว่าเมื่อผสมแล้วได้คุณสมบัติเยอะๆ และมีคุณสมบัติหนึ่งที่ทำให้ข้าวคุณภาพดีกว่าข้าวหอมมะลิอีก ทั้งยังให้ผลผลิตสูงด้วย แต่มีข้อเสียคือ ถ้าใส่ปุ๋ยเยอะแล้วจะเป็นโรคไหม้ คุณสมบัติเลยถูกตัดทิ้ง แล้วกลับไปส่งเสริมอีกคุณสมบัติหนึ่งคือ ข้าว กข 9 ซึ่งทั้งแข็งและรสชาติไม่อร่อยแต่ทนต่อการใส่ปุ๋ยและยาฆ่าแมลง" เดชาเล่าการที่นักวิชาการไทยถูกรอบงำโดยนักปรับปรุงพันธุ์อเมริกาอย่างมากเช่นนี้ ว่ากันว่าทำให้การพัฒนาข้าวหอมไทยล่าช้าไปหลายปีเพราะไปติดกับการใส่ปุ๋ย ฉีดยา

นอกจากนี้ยังทำให้โครงสร้างการเกษตรของไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ชาวนาเคยเป็นคนควบคุมทั้งการคัดเลือกพันธุ์ข้าว ทั้งเทคนิคและการตลาด กลับกลายเป็นมาถูกควบคุมโดยปัจจัยจากนอก เช่น พันธุ์ข้าวก็ต้องพึ่งพาสถาบันต่างๆ อย่าง IRRI กรมการข้าว หรือกรมวิชาการเกษตรในปัจจุบัน ขณะที่ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลงที่ใช้ก็ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ รวมถึงเครื่องจักร น้ำมันต่างๆ ด้วย ยิ่งกว่านั้นต้องพึ่งตลาดส่งออก เพราะคนไทยไม่นิยมกินข้าวลูกผสมที่มีรสชาติไม่ถูกปาก อีกอย่างการปลูกข้าวพันธุ์ใส่ปุ๋ยฉีดยาเพื่อให้ได้ผลผลิตมากๆ ต้องลงทุนสูง แต่กลับขายข้าวได้ราคาต่ำ เพราะผลผลิตล้นตลาดทำให้ชาวนาไทยส่วนใหญ่ขาดทุนและเป็นหนี้เป็นสินอยู่ไม่น้อย " จะเห็นได้จากวิวัฒนาการว่า ข้าวที่ได้รับการส่งเสริมจากนักปรับปรุงพันธุ์ไม่ได้ช่วยสร้างชาติเลย อย่างข้าว กข ทั้งหลายเหล่านี้ไม่รู้หายไปไหนหมดแล้ว แต่สิ่งที่สร้างชาติจริงๆ กลับเป็นข้าวขาวดอกมะลิที่มีมาก่อนยุค IRRI และไม่ต้องการปุ๋ย ยา แล้วมาตอนนี้พอตลาดเริ่มติดกับข้าวคุณภาพดี ประเทศที่ผลักดันให้เกิด IRRI ผลักดันให้เกิดการใช้ปุ๋ย ยา เครื่องจักรมากๆ กลับมาเอาเปรียบเราจะเอาข้าวหอมมะลิไปจดสิทธิบัตร มันทำลายเราแล้ว ยังจะมาเอาสิ่งที่เราเหลืออยู่ไปอีก ทั้งๆ ที่เราไม่มีอะไรจะเหลืออยู่แล้ว" เดชากล่าว

"จัสมาติ" การโจมตีข้าวทางการค้า

ดังกล่าวมาแล้วว่า บริษัทไรซ์เทค ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ใช้ชื่อ "จัสมาติ" เป็นเครื่องหมายการค้าสำหรับทำตลาดข้าวชนิดหนึ่ง ซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับข้าวหอมมะลิของไทยเกี่ยวกับเรื่องนี้ วิศุขย์ เลียนจำรุณ ผู้ประสานงานเครือข่ายทรัพยากรชีวภาพและสิทธิภูมิปัญญาไทย (ไบโอไทย) เล่าว่า จิมสไตรก นักปรับปรุงพันธุ์ของไรซ์เทค กล่าวกับเพื่อนของไบโอไทยที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาทางโทรศัพท์ว่า ข้าวจัสมาติดังกล่าวไม่ได้เป็นผลผลิตของข้าวจัสมิน 85 แต่มาจาก

พันธุ์ข้าวของอเมริกาชื่อเดลลา ซึ่งปรับปรุงมาจากข้าวดีไลดัสของอิตาลีกว่า 40 ปีแล้ว ข้อมูลจากหนังสือ ข้าวหอม พันธุ์และการปลูก ของวรวีทย์ พาณิชพัฒน์ อธิบายถึงข้าวชนิดนี้ว่า Della เป็นข้าวหอมพันธุ์แรกที่ผสมพันธุ์ขึ้นในสหรัฐอเมริกาโดยนายเนลสัน อี. โจคอนและคณะ เมื่อปี 2495 ข้าวชนิดนี้มีกลิ่นหอมคล้ายกับข้าวโพดคั่ว มีรสชาติดีหุงต้มได้ข้าวที่ข้างเป็นตัว เมื่อเป็นเช่นนี้จึงน่าสงสัยอยู่ว่า แล้วทำไมไรซ์เทคจึงไม่ตั้งชื่อข้าวนี้พ้องกับกลิ่นข้าวโพดคั่ว แทนชื่อจัสมาติ ซึ่งพ้องกับ Jasmin Rice ของไทยอย่างมากๆ สไตร์ก็ตอบข้อสงสัยนี้ว่า แม้ข้าวเดลลาจะรู้จักกันดีในชื่อ Popcorn rice แต่ไรซ์เทคไม่มีความจำเป็นอะไรที่จะต้องเรียกมันด้วยชื่อนี้ก็อีก เพราะกลิ่นของข้าวก็ทำให้รำลึกถึงกลิ่นของ popcorn อยู่แล้ว ส่วนที่บริษัทใช้ชื่อจัสมาติ ทั้งๆ ที่ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกันนั้น สไตร์ก็ให้เหตุผลว่า Jasmin rice เป็นชื่อเรียกข้าวที่มีกลิ่นหอม ซึ่งควบคุมด้วยกรรมวิธีทางเคมีเพื่อควบคุมยีน ดังนั้นจึงไม่น่ามีใครถือสิทธิ์เฉพาะใน Jasmin rice ได้ นอกจากนี้สิ่งที่ไรซ์เทคกำลังทำการตกแต่งพันธุกรรมเพื่อให้ได้ข้าวที่มีกลิ่นหอมที่สุดนั้น สไตร์ก็กล่าวว่ก็ไม่แตกต่างอะไรจากที่ชาวไทยเคยทำมากับข้าวหอมมะลิ วิชญ์ยกกล่าวว่ เท่าที่ทราบขณะนี้ ข้าวหอมมะลิหรือ Jasmin rice ของไทยยังไม่ได้ถูกบริษัทใดนำไปจดสิทธิบัตรอย่างกรณีของข้าวบัสมาติของอินเดีย แต่การขายข้าวที่มีชื่อการค้าว่า "จัสมาติ" ของไรซ์เทคก็ถือว่เป็นการคุกคามทางการค้าและภูมิปัญญาของชาวนาไทยอย่างมาก เพราะอาจจะเป็นก้าวแรกของการรุกรานที่นำกลั้วกว่าในอนาคต "ถ้ามีการนำข้าวหอมมะลิไปจดสิทธิบัตรอย่างข้าวบัสมาติหรือโจมตีข้าวหอมมะลิไทยในรูปแบบอื่น ผลกระทบที่ไทยจะได้รับแน่นอนว่าจะมากกว่าอินเดีย เพราะปัจจุบันไทยส่งข้าวหอมมะลิออกสู่ตลาดโลกปีละประมาณ 1 ล้านตัน สูงกว่าการส่งออกข้าวบัสมาติของอินเดียประมาณ 5 เท่า นอกจากนี้ จำนวนชาวนาไทยที่ปลูกข้าวหอมมะลิมิถึง 5 ล้านคน ขณะที่ชาวนาอินเดียที่ปลูกข้าวบัสมาติมีประมาณ 5 แสนคน เห็นได้ว่ไม่ใช่ว่าไม่ใช่ว่าสิ่งทีคนไทยจะนั่งนอนใจ เพราะผลกระทบสูง โดยเฉพาะต่อชาวนายากจนซึ่งปลูกข้าวหอมมะลิทางภาคอีสาน" วิชญ์ยกกล่าว

ความกลั้วว่บริษัทต่างชาติจะนำข้าวไทยไปจดสิทธิบัตรนี้สำหรับบางคนอาจจะมองว่เป็นเรื่องหวาดระแวงเกินไป อย่างไรก็ตามก็ตีมีข้อมูลบางอย่างที่แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงบางอย่างในเรื่องนี้ กล่าวคือมีรายงานใน "Seed & Crop Digest" ฉบับเดือนกุมภาพันธ์ทีผ่านมาว่ ขณะนี้ไรซ์เทคกำลังร่วมมือกับสถาบันวิจัยข้าวของจีนชื่อ Hunan Hybrid rice research center เพื่อพัฒนาและทำตลาดข้าวลูกผสมในจีนและในตลาดนานาชาติ ผ่านทางบริษัทร่วมลงทุนทีชื่อ Yuan Longping Hybrid Rice International "ทีสำคัญเมื่อเร็วๆ นี้มีข่าวว่ จีนจะมาขอเช่าพื้นที่ในภาคอีสานเพื่อปลูกข้าวหอมมะลิ นี่เป็นความเชื่อมโยงทีน่าสนใจ หากประเทศไทยไม่ทำอะไรสักอย่าง นำกลั้วเหมือนกันว่อาจจะเจอแบบอินเดีย และอาจจะเจอการรุกรานในหลายรูปแบบจากบริษัททีทำเรื่องข้าว" วิชญ์ยกกล่าว สาเหตุทีทำให้ข้าวหอมมะลิไทยได้รับความสนใจจากบริษัทต่างชาติ เนื่องมาจากเป็นข้าวทีได้รับความนิยมจากผู้บริโภคมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศจีน มีรายงานข่าวจากบริษัทเจริญโภคภัณฑ์เปิดเผยว่ เฉพาะมณฑลกว๋างตุ้งเพียงมณฑลเดียว ความต้องการซื้อข้าวหอมมะลิจากประเทศไทยสูงถึง 4 ล้านตันในปีนี้ เห็นได้ชัดว่ ถ้าใครผูกขาดข้าวหอมมะลิไทยได้ ก็จะได้รับผลตอบแทนทางธุรกิจอย่างงดงาม

การต่อสู้ของไทยในแง่กฎหมาย

ดร. จักรกฤษณ์ คอวพจน์ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านกฎหมาย จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กล่าวถึงแนวทางการต่อสู้ของประเทศไทยในกรณีข้าวจัสมานดีว่า ประเทศไทยสามารถต่อสู้ได้ในเรื่องการใช้เครื่องหมายการค้าโดยไม่ชอบใน 2 ประเด็นคือ 1. ไม่ชอบต่อแหล่งที่มาของชื่อ กรณีนี้ถือได้ว่าการใช้ชื่อจัสมานดี ไม่ชอบต่อชานาและผู้ส่งออก เพราะไปพ้องกับ Jasmin rice ซึ่งทั่วโลกรู้ดีว่าเป็นข้าวหอมมะลิของไทย 2. ไม่ชอบต่อประชาชนผู้ซื้อสินค้า เพราะประชาชนอาจจะซื้อสินค้านี้เพราะความเข้าใจผิด คิดว่าเป็นข้าวหอมมะลิของไทย ทั้งๆ ที่จริงๆ แล้วไม่มีอะไรที่เกี่ยวข้องกัน โดยในระดับนานาชาติประเทศมีกฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical indicators) ที่ให้ความคุ้มครองกับผู้ผลิตในเรื่องแหล่งกำเนิด ไม่ให้ใครนำชื่อทางภูมิศาสตร์ที่เป็นแหล่งกำเนิดของสินค้าไปใช้ เช่น คำว่าแชมเปญ คอนญัก ไวน์เบอร์กันดีและด้วยกฎหมายฉบับนี้เองที่ทำให้อินเดียประสบความสำเร็จในการต่อสู้ในยุโรป (อ่านรายละเอียดการต่อสู้ของอินเดียในล้อมกรอบแต่กฎหมายฉบับนี้ไม่มีใช้ในอเมริกา อย่างไรก็ตาม สหรัฐอเมริกาใช้กฎหมายอีกฉบับหนึ่ง คือกฎหมายเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม หรือ unfair competition ซึ่งห้ามมิให้เอาไรต์เอาเปรียบประชาชนในทางการค้า ซึ่งรวมถึงประเด็นการลอกลวงเรื่องแหล่งกำเนิดของสินค้าด้วย ดร. จักรกฤษณ์กล่าวว่า เท่าที่ศึกษากฎหมายการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมของสหรัฐ จะห้ามใช้ชื่อทางภูมิศาสตร์มาเป็นเครื่องหมายการค้าเช่นกัน ดังนั้นสิ่งที่ไทยจะทำได้ในกรณีจัสมานดีก็คือ ประท้วง คัดค้าน โดยการอ้างว่า การใช้ชื่อจัสมานดีไม่เป็นธรรมต่อชานาและผู้ส่งออกข้าวไทย "ยิ่งถ้าเขาใช้คำว่า copy of Jasmin rice from Thailand ยิ่งชัดเข้าไปใหญ่ว่าไม่เป็นธรรม สิ่งที่ผู้ส่งออกไทยมีสิทธิ์ค้านก็คือ พิสูจน์ให้ได้ว่าประเทศไทยส่งออกข้าวโดยใช้คำนี้ และคำว่าจัสมินไรซ์มีที่มาหรืออ้างอิงถึงข้าวหอมมะลิของประเทศไทย ซึ่งเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลก" ดร.จักรกฤษณ์กล่าว สำหรับในประเด็นที่อาจจะมี การนำข้าวหอมมะลิไทยไปจดสิทธิบัตรในอนาคตนั้น หลายฝ่ายมองว่า แนวทางการคัดค้านจะลำบากมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สหรัฐอเมริกาเพิ่งประสบความสำเร็จในการผลักดันให้สภายุโรปให้ความเห็นชอบในการใช้สิทธิบัตรสงมิชีวิตไปเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคมที่ผ่านมา และมีแนวโน้มที่จะกดดันให้ประเทศอื่นเห็นชอบในเรื่องนี้อีกต่อไป โดยอาศัยเวทีขององค์การการค้าโลก "ในอดีต การแลกเปลี่ยนพันธุกรรมมีการแลกเปลี่ยนอย่างอิสระ แต่ต่อมากฎหมายของบางประเทศกลับไปรับรองการให้สิทธิผูกขาดให้พันธุข้าวให้กับบางคนที่นำพันธุกรรมเดิมไปปรับปรุงเพียงเล็กน้อย ซึ่งไม่ยุติธรรมต่อชานาในประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย" วิทยุยกกล่าว

อย่างไรก็ดี ถ้าหากดูจากนโยบายของ IRRI เกี่ยวกับทรัพยากรพันธุกรรมข้าวและทรัพย์สินทางปัญญาที่ประกาศในปี 2517 ประเทศไทยและประเทศเจ้าพันธุกรรมต่างๆ ยังมีช่องทางที่จะต่อสู้ได้ หากการกระทำนั้นขัดกับนโยบายของ IRRI ที่ประกาศไว้ดังนี้

1. ทรัพยากรพันธุกรรมข้าวที่เก็บรักษาในยีนแบงก์ของ IRRI ถือว่าเป็นการรวบรวมไว้เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันของสังคมโลก

2. IRRI ได้ยึดมั่นในหลักการว่าด้วยการไม่หวงกัน ที่จะเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมข้าว ซึ่งเก็บรักษาเอาไว้ รวมทั้งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. IRRI จะไม่ขอความคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรมข้าว ซึ่งได้เก็บรักษาเอาไว้ในรูปของการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาใดๆ ทั้งสิ้น

4. IRRI คัดค้านการนำกฎหมายสิทธิบัตรมาใช้กับทรัพยากรพันธุกรรม ทั้งที่เป็นตัวต้นพืช ตัวทรัพยากรพันธุกรรม ซึ่งได้รวบรวมเอาไว้

5. ทรัพยากรพันธุกรรมข้าวที่เก็บรักษาโดย IRRI ต้องยินดีที่จะเผยแพร่ออกไปภายใต้ความเข้าใจว่า ผู้ที่ได้รับทรัพยากรพันธุกรรมข้าว นั้น จะไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการหวงกัน การจำหน่าย แจกทรัพยากรนั้นต่อไปยังบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

"ล่าสุดที่เราได้เจอกับ ดร. กุช นักปรับปรุงพันธุ์ของ IRRI เขาก็ยืนยันว่า ถ้าไรซ์เทคหรือใครก็ตามที่นำพันธุกรรมข้าวไปจาก IRRI หลังปี 2517 จะต้องทำตามข้อตกลงนี้คือ จะนำพันธุ์ข้าวใหม่ที่ปรับปรุงใหม่ไปจดสิทธิบัตรไม่ได้" วิทยุยกกล่าว ในกรณีของข้าวหอมมะลิไทยนั้น สงกรานต์กล่าว ว่า เท่าที่ทราบน่าจะมีการนำเข้าหอมมะลิไทยไปสหรัฐฯ ในช่วงประมาณปี 2528 โดยชาร์ล บอลลิก หลังจากที่เขาตั้งใจในรสชาติของข้าว IR841 หรือจัสมิน 85 ซึ่ง IRRI ใช้สำหรับเสิร์ฟให้แขกวิไอพี เท่านั้น ข้อมูลนี้อาจจะทำให้สบายใจได้ส่วนหนึ่ง แต่ต้องมีการตรวจสอบอีกครั้งเพื่อความมั่นใจ

ระวังกลวงปฏิวัติเขียวครั้งที่ 2 ข้าวหอมมะลิไทยต้องอยู่นอกกรอบ เตชา ศิริภัทร กล่าวว่า นอกจากการคุกคามเรื่องข้าวจากต่างประเทศแล้ว โครงสร้างการเกษตรโดยรวมของไทยขณะนี้ถือว่าอยู่ในช่วงที่น่าเป็นห่วงเช่นกัน เพราะมีบริษัทต่างชาติกำลังพยายามนำพันธุ์พืชที่เกิดขึ้นจากวิธีการทางพันธุกรรม (Genetic engineering) มาส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก ดังเช่นที่มอนซานโต้ กำลังพยายามนำฝ้ายบีที ซึ่งเป็นฝ้ายที่มีการตัดต่อยีนแบคทีเรีย เพื่อให้ต้านทานต่อแมลงมาใช้ในประเทศไทย โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการตรวจสอบของคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นโดยกระทรวงเกษตรฯ ว่าปลอดภัยหรือไม่ อย่างไรก็ดี คณะกรรมการชุดดังกล่าวมีคนของมอนซานโต้ไปนั่งเป็นกรรมการอยู่ด้วยถึง 3 คน จึงทำให้เกิดความสงสัยในเรื่องของความเป็นกลางอย่างมาก ความพยายามของการนำฝ้ายบีทีเข้ามาปลูกในประเทศไทยของมอนซานโต้ครั้งนี้ เป็นที่คาดหมายกันว่าจะนำไปสู่การนำเข้าบีทีข้าวโพดบีที ถั่วเหลืองบีทีเข้ามาอย่างง่ายดายในอนาคต ด้วยข้ออ้างที่ว่า เป็นบีทีตัวเดียวกับที่อยู่ในฝ้าย ซึ่งผ่านการทดสอบแล้ว ทั้งๆ ที่มีขอแตกต่างกันอย่างยิ่ง เพราะฝ้ายไม่ใช่พืชอาหารอย่างข้าว ข้าวโพด และถั่วเหลือง ดังนั้นจะแน่ใจได้อย่างไรว่า แบคทีเรียที่อยู่ในพืชนี้จะไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค วิธีการทางพันธุวิศวกรรมนี้ถือว่าการปฏิวัติเขียวครั้งที่ 2 ของภาคการเกษตร ซึ่งมีความรุนแรงและความน่ากลัวว่าการปฏิวัติเขียวครั้งที่ 1 มาก เพราะครั้งนี้ว่ากันว่ามีการเล่นกันเป็นทีม เช่น ในภาครัฐบาลก็สร้างกฎเกณฑ์ให้เอื้อต่อการผูกขาดด้วยกฎหมายสิทธิบัตรหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ในเวทีการค้าโลก ขณะที่ภาคเอกชนก็ใช้เทคโนโลยีระดับสูงในการตัดต่อยีนมาพัฒนาพันธุ์พืชใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับการปลูกในทุกสภาพการณ์ พร้อมทั้งใช้กลยุทธ์ทางการค้าต่างๆ มาผลักดันให้เกิดการผูกขาดตลาด "อย่างพันธุ์ข้าวในอนาคตก็อาจจะปลูกได้หมดในทุกพื้นที่ ไม่ว่าจะดินเค็ม ที่บนดอย ด้วยการเอายีนที่ต้านทานภาวะกันดารต่างๆ ใส่เข้าไป ฟังดูเหมือนดี แต่

จริง ๆ แล้วจะเอื้ออำนวยให้บริษัทปรับปรุงพันธุ์ในการผูกขาดทางการค้ามากขึ้นกว่าการปฏิวัติเขียวครั้งที่ 1 ในครั้งนั้นเกษตรกรมีสิทธิ์ที่จะเลือกใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงของบริษัทใดก็ได้ แต่ถ้าเป็นพันธุกรรมพืชที่เกิดจากการตัดแต่งยีนเกษตรกรไม่มีสิทธิ์เลือก จะต้องใช้เฉพาะยาหรือปุ๋ยที่บริษัทกำหนดเอาไว้เท่านั้น ซึ่งเป็นทิศทางที่น่ากลัวมาก เพราะผู้รับลูกของการปฏิวัติเขียวครั้งนี้ ไม่ใช่ศูนย์ปรับปรุงพันธุ์อย่าง IRRRI ซึ่งไม่ใช่องค์กรการค้า แต่จะเป็นมอนซานโต ไนวาลติส หรือไรซ์เทคซึ่งเป็นนักทำกำไร ที่มีทั้งเทคโนโลยีในการปรับปรุงพันธุ์และธุรกิจเคมีครบถ้วนอยู่ในมือ" เดชากล่าว นี่แสดงให้เห็นว่า หากประเทศไทยไหวตัวไม่ทัน ยอมรับเอาเทคโนโลยีดังกล่าวเข้ามา อนาคตการเกษตรไทยก็ต้องถูกขี้นิวจากต่างชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ "ดังนั้นทางรอดของข้าวและพืชผลเกษตรไทย ต้องใช้วิธีการของข้าวหอมมะลิเป็นตัวอย่าง นั่นคือการออกไปอยู่นอกกรอบการควบคุมของต่างชาติ ถ้าทำอย่างนี้ได้ ความมั่นคงในผลผลิตทางการเกษตรของไทยจะ得不ได้ถูกรอบงำทั้งหมด" เดชาชี้ทางออกที่เป็นไปได้ถ้าไม่ถูกละเลยจากภาครัฐราชการ

ไรซ์เทค เล็กพริกขี้หนู

"สิทธิบัตรข้าวของสหรัฐฯได้ทำให้เจ้าชายฮันส์-อาดัมส์ที่ 2 แห่งยุโรปกลายเป็นผู้รับมรดกในข้าวบัสมาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บางทีอาณาจักรแห่งความฝันของเจ้าชายแห่งลิชเทินสไตน์ผู้นี้ อาจจะถูกทำให้เป็นจริงโดยศาลยุติธรรมแห่งเท็กซัสนี่เอง" Pat Roy Mooney ผู้อำนวยการบริหาร ของ RAFI (Rural advancement Foundation International) กล่าวถึงเจ้าชายฮันส์-อาดัมส์ที่ 2 และอาณาจักรไรซ์เทคของเขาไว้เช่นนั้น ในบทความของเขาซึ่งเผยแพร่ผ่านอินเทอร์เน็ตไปทั่วโลก สาเหตุที่มูนั้นกล่าวเช่นนี้ เพราะเห็นว่าพันธุ์ข้าวบัสมาติซึ่งไรซ์เทคได้รับสิทธิบัตรแทบไม่มีอะไรที่แตกต่างจากพันธุ์ข้าวบัสมาติที่ IRRRI พัฒนาขึ้นในช่วงการปฏิวัติเขียวเลย การได้สิทธิบัตรข้าวบัสมาติของอินเดีย และการใช้ชื่อจำสมาติสำหรับทำตลาดข้าวพันธุ์เดลลา ทำให้ชื่อของไรซ์เทคเป็นที่สนใจของคนเอเชียขึ้นมาทันที โดยเฉพาะคนอินเดียและคนไทย ซึ่งแทบไม่เคยได้ยินชื่อของบริษัทปรับปรุงพันธุ์ข้าวลูกผสมแห่งนี้มาก่อนเลยบริษัทไรซ์เทค อิงก์ ตั้งอยู่ที่เมืองแอลวิน รัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา เป็นบริษัทปรับปรุงพันธุ์พืชขนาดเล็ก มีพนักงานประมาณ 100 กว่าคน มียอดขายไม่น้อยกว่าสิบล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีบริษัทไรซ์เทค เอจี แห่งลิชเทินสไตน์เป็นบริษัทแม่ และมีบริษัท ไรซ์ซีเล็กจำกัด แห่งสหราชอาณาจักรเป็นบริษัทในเครืออีกแห่งหนึ่ง ทั้งหมดนี้อยู่ภายใต้การบริหารงานของเจ้าชายฮันส์-อาดัมส์ที่ 2 แห่งลิชเทินสไตน์แม้บริษัทนี้จะดูเล็กๆ แต่ไรซ์เทครูปนี้แหละที่เป็นผู้กุมตลาดข้าวทางภาคใต้เอาไว้ โดยทั้งชาวอังกฤษและชาวอเมริกันต่างก็รู้จักไรซ์เทคดีจากกลยุทธ์ "แบรนด์คู่" ที่มีเอกลักษณ์โดยเด่นในแต่ละเดือนไรซ์เทคจ่ายเงินให้ซูเปอร์มาร์เก็ตต่างๆ แห่งละประมาณ 75-100 ดอลลาร์ เพื่อแลกเปลี่ยนกับพื้นที่พิเศษในการจัดวางกล่องบรรจุข้าวไรซ์ซีเล็ก "Chef's Originals" ที่ขายพร้อมตำราอาหาร ซึ่งบริษัทได้ชัดเจนใจให้เชฟที่มีชื่อเสียงระดับโลกบางคนมาสร้างสรรค์ให้ แล้วโฆษณาขายพร้อมกันไป กลยุทธ์ที่ไม่รู้ว่าใครขายใครนี้ทำให้ยอดขายข้าวไรซ์ซีเล็กพุ่งกระฉูด มาบัดนี้ ธงนำสำคัญของไรซ์เทคยอมหนีไม่พ้นข้าวบัสมาติของอินเดีย ซึ่งเพิ่งได้สิทธิบัตรมาเมื่อปีที่แล้ว ทั้งๆ ที่เมื่อปี 2539 ผู้ส่งออกและรัฐบาลอินเดียได้ยื่นคัดค้านการของ

จดสิทธิบัตรนี้แล้วก็ตาม แต่คำตอบโต้ของไรซ์-เทคที่ว่า ข้าวบัสมาติได้แพร่จากแคว้นปัญจาบมายังประเทศไทยและฟิลิปปินส์ โดยที่ชาวอินเดียและชาวปากีสถานไม่เคยพยายามควบคุมการใช้ชื่อนี้เลย มีน้ำหนักอันน่าเชื่อถือสำหรับสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาของสหรัฐฯ มากกว่า ตัวจักรสำคัญที่เป็นแรงหนุนไรซ์-เทคในการปรับปรุงพันธุ์ข้าว ก็คือ ดร. แองก์ มอนโร บีเซล อดีตนักปรับปรุงพันธุ์ยุคเริ่มแรกของ IRRRI ซึ่งทำงานที่นั่นอยู่นาน 19 ปี ในช่วงพ.ศ. 2506-2525 ปัจจุบัน ดร. บีเซลในวัย 90 ปี รับตำแหน่งที่ปรึกษาให้กับไรซ์-เทค แน่نونว่าประสบการณ์อันซ้ำของของเขาจากการสร้างข้าวลูกผสมพันธุ์ต่าง ๆ ให้แก่ IRRRI จะเป็นประโยชน์สำหรับไรซ์-เทคมาก ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาข้าวบัสมาติ เพราะในอดีตเขาคือคนที่สนับสนุนการทดลองข้าวลูกผสมจากบัสมาติในฟิลิปปินส์ ไทย และอินโดนีเซีย รวมทั้งสนับสนุนให้มีการวิจัยข้าวบัสมาติที่อเมริกาได้ด้วย ผลงานของดร. บีเซลที่ทำให้ไรซ์-เทคคงไม่หยุดอยู่แค่ข้าวบัสมาติ ด้วยขณะนี้ไรซ์-เทคกำลังอยู่ระหว่างการยื่นขอรับสิทธิบัตรในข้าวหลาย ๆ สายพันธุ์ ชาวโลกจึงต้องคอยลุ้นกันต่อว่า งวดหน้าห่วยจะไปออกที่ใคร.

เสียงร้องจากชาวนาไทย

นายหนูพร พุ่มทา ชาวนาจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นหนึ่งในชาวนาประมาณ 500 ครอบครัวในอีสานที่กำลังพัฒนาการปลูกข้าวโดยวิธีการเกษตรแบบยั่งยืน ให้ความเห็นต่อปัญหาข้าวขาวดอกมะลิ ผืนดินอีสาน โดยเฉพาะแถบทุ่งกุลาร้องไห้เท่านั้นที่สามารถผลิตข้าวขาวดอกมะลิได้คุณภาพดีที่สุด ความหอมและรสชาตินุ่มนวลของข้าวขาวดอกมะลิ ไม่ได้มาจากพันธุ์ข้าวเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับดิน น้ำ และสิ่งแวดล้อม อื่นๆ ใครก็ตามที่ปลูกข้าวอื่นในที่อื่น ไม่ควรใช้ชื่อว่าข้าวขาวดอกมะลิ

พวกเราชาวนาอาจจะไม่สามารถประทับตราลงบนเมล็ดข้าวเพื่อบอกว่า นี่คือนพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิจากชาวนาภาคอีสานได้ แต่เราสามารถรักษามาตรฐานของข้าวที่เราผลิตได้ และเราต้องอธิบายให้ทั้งโลกรู้ว่า ข้าวขาวดอกมะลิของแท้มาจากประเทศไทยเพียงแห่งเดียว

นายลาย รำเรียง ชาวนาจากสุรินทร์ กล่าวว่า ข้าวขาวดอกมะลิเป็นของชาวนาไทย และเป็นสมบัติของชุมชนชาวไทย เพราะเราปลูกข้าวหอมมะลิในภาคอีสานมาตั้งแต่รุ่นปู่ ยา ตา ยาย ไม่มีใครมีสิทธิมากล่าวอ้างความเป็นเจ้าของหรือผูกขาดข้าวหอมมะลิได้ การจดสิทธิบัตรข้าวหอมมะลิหรือการนำชื่อหอมมะลิไปหลอกลวงใช้อย่างผิด ถือเป็นการปล้นสะดมจากชาวนายากจนอย่างน่าละอาย การทำเช่นนี้เป็นการทำลายสิทธิพื้นฐานของเรา

พวกเราชาวนาไทยขอเรียกร้องให้รัฐบาลไทย โดยเฉพาะกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงการต่างประเทศ ต่อสู้ร่วมกับเรา

การคัดค้านสิทธิบัตรในข้าวบัสมาติของอินเดีย กรณีศึกษาที่น่าสนใจสำหรับไทย ข้าวบัสมาติมีการปลูกกันมากในแคว้นปัญจาบของอินเดีย และบริเวณชายแดนติดต่อกับประเทศปากีสถาน คำว่า บัสมาตินอกจากจะหมายถึงราชินีของกลิ่นหอมหรือโลกของกลิ่นหอมแล้ว ยังเป็นชื่อที่แสดงถึงแหล่งทางภูมิศาสตร์ของแคว้นปัญจาบ ได้เช่นเดียวกับชื่อแชมเปญ หรือคอนญักของฝรั่งเศสด้วย

ดังนั้นการที่ไรซ์เทคได้สิทธิบัตรในข้าวบัสมาติ นอกจากจะเป็นการผูกขาดข้าวชนิดนี้ทางซีกโลกตะวันตกแล้ว ยังกระทบกระเทือนถึงข้าวบัสมาติกว่า 22 สายพันธุ์ที่ปลูกอยู่ในปากีสถานและอินเดีย ประกาศว่ามีมูลค่าการส่งออกปีละ 277 ล้านดอลลาร์ตกอยู่ในอันตราย ทั้งยังเป็นการคุกคามต่อชาวนาในแคว้นปัญจาบอีกนับแสนคน ด้วยเหตุนี้คนอินเดียทุกระดับจึงลุกขึ้นต่อสู้กับยักษ์ใหญ่อเมริกาชนิดสูดตาย บทเรียนการต่อสู้ของชาวอินเดียครั้งนี้ก็น่าสนใจ เพราะบางทีคนไทยอาจจะได้นำไปใช้บ้างในอนาคต หากการคุกคามข้าวหอมมะลิไทยยังดำเนินต่อไป โลกสีเขียว จึงขอเสนอเหตุการณ์การต่อสู้โดยละเอียดไว้ ณ ที่นี้

วันที่ 2 กรกฎาคม 2537 บริษัทไรซ์เทคยื่นขอจดสิทธิบัตรในข้าวบัสมาติต่อสำนักงานสิทธิบัตรสหรัฐอเมริกา

วันที่ 2 กันยายน 2540 บริษัทไรซ์เทคได้สิทธิบัตรในข้าวบัสมาติ ซึ่งสิทธิบัตรที่ได้รับครอบคลุมทั้งสายพันธุ์ที่ปรับปรุงใหม่ ตัวพืช ตัวเมล็ดข้าว กระบวนการผสมข้าว รวมทั้งเทคนิคในการแบ่งคุณสมบัติของแป้งและคุณสมบัติในการหุงต้ม ซึ่งเป็นสิทธิบัตรที่ครอบคลุมค่อนข้างกว้างขวาง

หลังจากนั้นอินเดียในฐานะที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากเรื่องนี้โดยตรงได้ทำการตอบโต้ โดยคนที่ต่อสู้ในเรื่องนี้มีทุกระดับ ทั้งชาวนาผู้ส่งออก และรัฐบาล

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2541 กระทรวงพาณิชย์ของอินเดียยื่นเรื่องต่อสำนักงานสิทธิบัตรสหรัฐอเมริกาให้ถอนสิทธิบัตรดังกล่าว

วันที่ 5 มีนาคม 2541 องค์กรพัฒนาเอกชนของอินเดียยื่นคำร้องต่อศาลสูงของอินเดีย เพื่อเร่งให้รัฐบาลต่อสู้ในเรื่องนี้ โดยมีข้อเสนอ 2 เรื่อง คือ 1. ยื่นคำร้องต่อองค์การการค้าโลก (WTO) ให้พิจารณาเรื่องนี้ 2. เสนอให้รัฐบาลอินเดียนำข้อตกลงในอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ที่รับรองสิทธิชุมชนในเรื่องพันธุกรรมมาใช้เป็นกรณีการต่อสู้ มิได้ต่อสู้เฉพาะเรื่องประเด็นการค้าเพียงอย่างเดียว

วันที่ 3 เมษายน 2541 ชาวนาอินเดียและองค์กรต่าง ๆ 17 องค์กร ประมาณ 500 กว่าคนชุมนุมประท้วงที่นิวเดลี เรียกร้องให้ไรซ์เทคและรัฐบาลสหรัฐถอดสิทธิบัตรข้าวบัสมาติ และเรียกร้องให้รัฐบาลอินเดียรีบดำเนินการในเรื่องนี้ ชาวอินเดียไม่ได้ต่อสู้เรื่องนี้เฉพาะในอเมริกาเท่านั้น แต่ได้ทำการต่อสู้ที่ประเทศกรีซและอังกฤษซึ่งอยู่ในยุโรปด้วย ทั้งนี้เพราะยุโรปเป็นตลาดใหญ่อันดับ 2 ของข้าวบัสมาติ รองจากตะวันออกกลางที่กรีซ รัฐบาลอินเดียกดดันไม่ให้ไรซ์เทคจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ใช้กับข้าวบัสมาติอีก 2 ชื่อ คือ Texmati & Kasmati ทำให้รัฐบาลกรีซปฏิเสธที่จะให้ไรซ์เทคจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในชื่อดังกล่าว ที่อังกฤษ รัฐบาลอินเดียร่วมกับสมาคมผู้ส่งออกข้าวของอินเดีย ที่เรียกว่า All India Rice Exporters Association ยื่นฟ้องเรื่องนี้ต่อศาล เพื่อดำเนินการทางแพ่งกับบริษัทไรซ์เทค ในที่สุดก็มีการยอมความกันก่อนที่ศาลจะมีการตัดสิน โดยไรซ์เทคตกลงยินยอมที่จะไม่ใช้ชื่อบัสมาติในข้าวที่เขาจะขายในอังกฤษ แต่อินเดียต้องจ่ายค่าบรรจุกาณ

ซึ่งไรซ์เทคได้จัดพิมพ์ไปแล้ว รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการศาล โดยไรซ์เทคจะไม่สามารถขายข้าวภายใต้
ชื่อบัสมาติที่ตลาดอังกฤษเป็นเวลาอย่างน้อย 5 ปี

จะเห็นได้ว่า ประเด็นที่อินเดียยกขึ้นมาต่อสู้ในประเทศกรีซและอังกฤษเป็นเรื่องเครื่องหมาย
การค้า ไม่ใช่เป็นการต่อสู้เพื่อให้ออนสิทธิบัตรอย่างต่อสู้ในสหรัฐฯ ดร.จักรกฤษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้าน
กฎหมายสิทธิบัตร กล่าวถึงกรณีการต่อสู้ของอินเดียว่า ในประเด็นเรื่องสิทธิบัตร ไรซ์เทคสามารถนำ
ข้าวบัสมาติไปจดสิทธิบัตรได้โดยชอบ เพราะกฎหมายของสหรัฐฯ เปิดโอกาสให้มีการจดทะเบียน
สิ่งประดิษฐ์ใหม่ได้ทุกชนิด แม้ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตก็ตาม เพียงแต่มีเงื่อนไขว่า ผู้ร้องขอต้องสามารถ
พิสูจน์เงื่อนไขในการขอรับสิทธิบัตรได้นั้นคือ จะต้องมีความใหม่ มีขั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น และมี
ประโยชน์ในประเด็นเรื่องความใหม่นั้น ดร. จักรกฤษณ์กล่าวว่ากฎหมายของสหรัฐฯ เปิดโอกาสให้มี
การจดทะเบียนสิ่งที่เป็นของเก่าจากแหล่งอื่นแต่ไม่เคยปรากฏในสหรัฐฯ ได้ ถ้าสิ่งนั้นไม่เคยถูก
ตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรมาก่อน

นี้อาจจะเป็นแนวทางการป้องกันที่เราสามารถนำมาใช้ได้ คือถ้าค้นพบอะไรใหม่ๆ ก็ควร
ตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรไว้ ขณะนี้อินเดียได้เริ่มนำวิธีการนี้ไปใช้ในการปกป้องภูมิปัญญาท้องถิ่น
แล้ว รวมทั้งยังคงประสบความสำเร็จในการต่อสู้กรณีมันด้วย เมื่อมีบริษัทอเมริกันได้นำมันไป
สกัดเป็นยาทาแผลแล้วนำไปขอลงสิทธิบัตร ครั้งนั้นหน่วยงานรัฐบาลของอินเดียทำการคัดค้านการ
อ้างตำรายาพื้นบ้านชนิดหนึ่ง ซึ่งมีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรว่า มีการใช้มันเป็นยาทาแผล
มานานในอินเดีย บริษัทดังกล่าวจึงไม่ได้สิทธิบัตร" ดร. จักรกฤษณ์กล่าว

สำหรับประเด็นที่อินเดียต้องการนำเรื่องร้องต่อ WTO นั้น ดร. จักรกฤษณ์กล่าวว่าในกรอบ
ของ WTO ไม่มีเงื่อนไขในการรับรองภูมิปัญญาท้องถิ่น และถ้าจะถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วย
เรื่องอื่นกฎกติกา ก็ไม่มี จะมีใกล้เคียงอยู่บ้างก็เรื่องความตกลงเรื่องสินค้าเกษตร แต่ก็ไม่ได้พูดถึงภูมิ
ปัญญาท้องถิ่น เศรษฐศาสตร์ เศรษฐกิจการชีวภาพ ดังนั้นใน WTO อินเดียไม่น่าจะทำอะไรได้
ส่วนการต่อสู้ในประเด็นสิทธิชุมชนและพันธุกรรม ซึ่งเป็นพันธกรณีในอนุสัญญาว่าด้วยความ
หลากหลายทางชีวภาพนั้น ดร. จักรกฤษณ์กล่าวว่า เท่าที่ทราบ ขณะนี้อินเดียยังอยู่ระหว่างการยก
ร่างกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ อยู่ อินเดียจึงไม่น่าพูดเรื่องนี้ได้เต็มปากนัก แม้ในอนุสัญญาฯ จะเขียน
ให้ประเทศสมาชิกออกกฎหมายคุ้มครองสิทธิได้ เพราะกฎหมายยังไม่ออก อีกอย่างการกระทำครั้งนี้
เป็นเรื่องของเอกชน และสหรัฐฯ ก็ไม่ได้เป็นภาคีของอนุสัญญาฯ ด้วยจึงไม่คิดว่าข้อเสนอนี้จะมีผล
ในทางปฏิบัติ หากมีการฟ้องร้องกัน

ประเด็นเรื่องเครื่องหมายการค้าที่อินเดียประสบความสำเร็จในการต่อสู้ที่กรีซและอังกฤษนั้น
ดร. จักรกฤษณ์กล่าวว่า เพราะยุโรปมีกฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์บังคับใช้อยู่ เมื่อ
อินเดียพิสูจน์ได้ว่าการใช้ชื่อบัสมาติ เท็กซ์มาติ และคัสมาติ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบต่อแหล่งที่มา
ของชื่อ เช่นบัสมาติไม่ชอบต่อประชาชนในแคว้นปัญจาบ ขณะที่ชื่อเท็กซ์มาติและคัสมาติก็มีความ
พ้องกับคำว่าบัสมาติ จึงถือได้ว่าเป็นการไม่ชอบเช่นกัน อินเดียจึงชนะคดีนี้...

เอกสารประกอบการเขียน กระทรงเกษตรและสหกรณ์. "ประวัติกระทรวงเกษตรฯ" 2500. วรวิทย์ พาณิชพัฒน์. "ข้าวหอม พันธุ์และการปลูก", เอี่ยม ทองดี, "ข้าว วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลง", 2538. "ผืนก้ำกำลังประชาชนไทย ต่อสู้เพื่อปกป้องข้าวขาวดอกมะลิ", เอกสารเผยแพร่ เครือข่ายทรัพยากรชีวภาพและสิทธิภูมิปัญญาไทย.

ที่มา : วารสารโลกสีเขียว สารคดี พฤษภาคม-มิถุนายน 2541

ข่าวที่เกี่ยวข้อง

"วิษณุ" ชงกรม.อนุมัติตั้งกรมการข้าว ดูแลครบวงจร-ส่งออก 1.46 แสนล้าน

ก.พ.ร.ชงตั้ง "กรมการข้าว" เข้า ครม. สัปดาห์นี้ จัดการ "ข้าว" ทั้งระบบ ต้นมูลค่าส่งออกข้าวทะลุ 1.46 แสนล้านบาท ภายในปี 2551 พร้อมโยกข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ กระทรวงเกษตรฯ กว่า 3 พันคน สังกัดกรมใหม่ ตั้ง 6 สำนักคุมข้าวครบวงจร

นายทศพร ศิริสัมพันธ์ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เปิดเผยว่าที่ประชุมคณะกรรมการ ก.พ.ร. ที่มี ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานเห็นชอบหลักการร่างพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ...โดยกำหนดเพิ่มส่วนราชการระดับกรม ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งได้แก่ กรมการข้าว เพื่อให้การทำงานของหน่วยงานด้านข้าวมีความเป็นเอกภาพและเป็นระบบ มีศักยภาพการผลิตที่ยั่งยืนและสนับสนุนไทยเป็นผู้นำด้านข้าวของโลก

ทั้งนี้ ร่าง พ.ร.บ. ฉบับดังกล่าวจะเสนอให้ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) พิจารณาโดยเร็วซึ่งคาดว่าจะเสนอได้วันที่ 25 ตุลาคมนี้ หรืออย่างช้าวันที่ 1 พฤศจิกายนนี้ เพราะเรื่องดังกล่าวถือเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งเมื่อที่ประชุม ครม. ให้ความเห็นแล้วจะเสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาต่อไป

โดยกรมการข้าวจะมีภารกิจ 5 ด้าน ได้แก่ 1.การศึกษาวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต 2.ส่งเสริมถ่ายทอดเทคโนโลยีและผลิตเมล็ดพันธุ์ 3.การตรวจสอบรับรองมาตรฐาน 4.คุ้มครองพันธุ์ 5.อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

นายทศพร กล่าวว่า สำหรับการจัดตั้งกรมการข้าว นั้น รัฐบาลจะออก พระราชกฤษฎีกา (พ.ร.ฎ.) โอนอำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้สิน สิทธิ ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังจากส่วนราชการในกระทรวงเกษตรฯ มาจัดตั้งเป็นกรมการข้าว โดยดึงมาจาก 3 หน่วยงาน กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

โดยจะมีการโอนย้ายข้าราชการ 912 คน พนักงานราชการ 874 คน และลูกจ้างประจำ 1,334 คน เข้าไปอยู่ในกรมการข้าว โดยแบ่งออกเป็น 6 สำนัก พร้อมทั้งโอนงบประมาณจากหน่วยงานเดิมไว้ที่หน่วยงานใหม่ คือ งบประมาณ 2549 จำนวน 1,896 ล้านบาท งบประมาณ 2550 จำนวน 2,011 ล้านบาท และงบประมาณ 2551 จำนวน 1,897 ล้านบาท

ยุทธศาสตร์ข้าวปี 2547-51 ของกระทรวงเกษตรฯ ตั้งเป้าเพิ่มมูลค่าส่งออกข้าวและผลิตภัณฑ์จาก 114,347 ล้านบาท ในปี 2547 เป็น 146,500 ล้านบาท ในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้น 28.12% ส่วนรายได้ของเกษตรกรจะเพิ่มขึ้นจาก 139,586 ล้านบาท ในปี 2546 เป็น 260,722 ล้านบาท ในปี 2551 หรือเพิ่มขึ้น 86.78%--จบ--

ที่มา: <http://www.bangkokbiznews.com> 24 ตุลาคม 2548

รวบ3หน่วยงานเกษตรฯ ประเดิมชุด"กรมการข้าว"

กรม.ไฟเขียวจัดตั้ง"กรมการข้าว" โดยรวบภารกิจ 3 หน่วยงานหลัก ทั้งกรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ตั้งส่วนราชการ 6สำนัก หวังพัฒนาข้าว ให้เป็นเอกลักษณ์และเป็นที่ยอมรับของโลก

นางสาวคันสนีย์ นาคพงศ์ รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เปิดเผยว่าที่ประชุม คณะรัฐมนตรี วานนี้(25ต.ค.) มีมติเห็นชอบการจัดตั้งกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(ก.พ.ร.) เสนอ พร้อมทั้งอนุมัติหลักการร่าง พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม โดยให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็นเรื่องด่วน และส่งให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ ให้กระทรวงเกษตรฯ ประสานงานกับ ก.พ.ร.เพื่อกำหนดรายละเอียดงานและแนวทางการคัดเลือกบุคลากรที่จะบรรจุแต่งตั้งในกรมการข้าวให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ และให้โอนภารกิจและอัตรากำลังจากหน่วยงานในกรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่มีอยู่ในกระทรวงเกษตรฯ มากำหนดภารกิจด้วย

ขณะเดียวกัน กำหนดให้แบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 6 สำนัก ได้แก่ สำนักบริหารกลาง สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว สำนักส่งเสริมการผลิตข้าวและสำนักพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่อง ข้าวทั้งระบบ เป็นศูนย์กลางกิจกรรมเกี่ยวกับข้าวของประเทศ ค้นคว้าวิจัยศึกษาพัฒนาพันธุ์ และการเพิ่มมูลค่าข้าว สามารถพัฒนาประเทศให้เป็นผู้นำด้านการผลิตและส่งออกของโลก

"การที่ทางก.พ.ร.มีความเห็นให้จัดตั้งกรมการข้าวครั้งนี้ เนื่องจากมองว่าข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญยิ่งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความมั่นคงทางอาหาร โดยประเทศไทยสามารถส่งออกข้าวเป็นอันดับหนึ่งของโลก และทำรายได้เป็นเงินตราเข้าประเทศกว่า 100,000 ล้านบาท จึงสมควรจัดตั้งเพื่อเป็นองค์กรรองรับงานเรื่องข้าวโดยเฉพาะ"รองโฆษกกล่าว--จบ--

ที่มา: <http://www.newscenter> 26 ตุลาคม 2548

การจัดตั้งกรมการข้าวกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คณะรัฐมนตรีพิจารณาการจัดตั้งกรมการข้าวกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ แล้วมีมติเห็นชอบให้จัดตั้งกรมการข้าวเป็นส่วนประกอบของกรมขึ้นใหม่ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และอนุมัติในหลักการร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็นเรื่องด่วน แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประสานกับสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อกำหนดรายละเอียดงาน

(Job description) และแนวทางการคัดเลือกบุคลากรที่จะบรรจุแต่งตั้งในกรมการข้าวให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพต่อไป

ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ชี้แจงรายละเอียดเรื่องการจัดตั้งกรมการข้าวในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องข้าวทั้งระบบ โดยมีภารกิจและการแบ่งส่วนราชการระดับกรม สรุปได้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรนำในการวิจัยพัฒนาและส่งเสริมข้าวเพื่อความมั่นคงของประเทศและสร้างความมั่งคั่งให้แก่ชาวนา รวมทั้งเป็นผู้นำด้านการตลาดข้าวของโลก

2. วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อเป็นศูนย์รวมกิจกรรมเกี่ยวกับข้าวของประเทศ
- (2) เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้าวิจัย อนุรักษ์และคุ้มครอง พัฒนาพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต การแปรรูป และการเพิ่มมูลค่าข้าว
- (3) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านการผลิตและการส่งออกของโลก
- (4) เพื่อเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและการบริโภคข้าวไทยให้แพร่หลายและเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ให้เป็นที่ยอมรับของโลก
- (5) เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีความเป็นอยู่ดีขึ้น

3. ภารกิจ

- (1) ศึกษา วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การแปรรูปและเศรษฐกิจ
- (2) ส่งเสริม ถ่ายทอดเทคโนโลยีและผลิตเมล็ดพันธุ์
- (3) ดำเนินการในการตรวจสอบรับรองมาตรฐาน
- (4) คุ้มครองพันธุ์ สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ
- (5) อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. การแบ่งส่วนราชการภายในมี 6 สำนัก

- (1) สำนักบริหารกลาง
- (2) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว
- (3) สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว
- (4) สำนักเมล็ดพันธุ์ข้าว
- (5) สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว
- (6) สำนักพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว

ทั้งนี้ ให้โอนภารกิจและอัตรากำลังจากองค์กรเดิมที่มีอยู่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับเรื่องข้าวมากำหนด คือ หน่วยงานในกรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตรและสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำหรับประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดตั้งกรมการข้าว

ก. ต่อหน่วยงาน 1) ทำให้การทำงานของหน่วยงานด้านข้าว เป็นไปอย่างมีเอกภาพและเป็นระบบ 2) สามารถจัดทำแผนโครงการ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาข้าวให้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์ได้อย่างเบ็ดเสร็จและมีประสิทธิผล 3) มีระบบการบริหารงานข้าว ทิศทางการผลิต ตั้งแต่ด้านเทคโนโลยีการผลิตและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยี และบริการข้อมูลข่าวสารสู่เกษตรกรและกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ข. ต่อเกษตรกรผู้ประกอบการธุรกิจและผู้บริโภคข้าว 1) สามารถรับรู้เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารได้ถูกต้องและรวดเร็ว เพื่อการวางแผนและการจัดการผลิตข้าวอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น 2) เพิ่มความมั่นคงและยั่งยืนในการประกอบอาชีพ 3) ผู้บริโภคได้บริโภคข้าวที่ถูกหลักอนามัยปลอดภัยและมีคุณภาพตามต้องการ

ค. ต่อประเทศชาติ 1) มีศักยภาพในด้านการผลิตและการค้าข้าวอย่างยั่งยืน เป็นผู้นำด้านข้าวทั้งด้านวิจัยและการค้าของโลก 2) สามารถรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมชาติของชาติ 3) ประหยัดงบประมาณที่จะทำงานซ้ำซ้อน

--ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ชุดพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร) วันที่ 25 ตุลาคม 2548--จบ--

รัฐบาลสนองพระราชเสาวนีย์ ตั้งกรมการข้าว

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี กล่าวในรายการ "นายกฯทักษิณคุยกับประชาชน" ว่า ครม.ได้เห็นชอบการจัดตั้งกรมการข้าว จากพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ซึ่งทรงห่วงใยเรื่องข้าวของไทย เพราะว่าข้าวเมื่อก่อนสมัยก่อนนั้นเป็นกรม และลดความสำคัญลงเรื่อยๆ นำไปรวมกันเป็นสินค้าเกษตรภาครวม ไม่ได้ดูเป็นรายสินค้า ซึ่งข้าวต้องถือว่าเกี่ยวข้องกับชีวิตคนที่เป็นเกษตรกรข้าวจำนวนมาก และเป็นสินค้าที่ประเทศไทยต้องภาคภูมิใจว่าเรามีการพัฒนาก้าวหน้าไปพอสมควรระดับหนึ่ง จนเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ของโลก แล้วเรามีข้าวหลากหลายพันธุ์ บางพันธุ์ยังไม่รู้ด้วยซ้ำ เพราะจะหายไปหมดแล้ว เช่น ข้าวสังข์หยดที่พัทลุง ซึ่งทรงโปรดว่าน่าจะเก็บไว้ พันธุ์เหล่านี้ น่าจะเก็บไว้เป็นสิทธิบัตรของประเทศไทย และมีการคิดค้นเพิ่มพันธุ์ ขยายพันธุ์ ปรับปรุงพันธุ์ เพื่อให้เกษตรกรได้ผลผลิตที่คุ้มค่า และมีการแปรรูปต่างๆ ทรงอยากเห็นว่าการส่งเสริมเรื่องข้าวอย่างจริงจัง รัฐบาลรับสนองพระราชเสาวนีย์ เลยกตั้งข้าวขึ้นเป็นระดับกรม ดูแลทั้งนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว มีสำนักงานเมล็ดพันธุ์ข้าว ทุกวันนี้เมล็ดพันธุ์มีไม่พอเพียง เราต้องการเมล็ดพันธุ์ เช่น 2-3 แสนตัน ปรากฏว่าเราผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ 8 หมื่นตัน กว่าเมล็ดพันธุ์จะไปถึงมือเกษตรกร ปรากฏว่าเกษตรกรก็ปลูกแล้ว เมื่อปลูกแล้วเกษตรกรก็ใช้เมล็ดพันธุ์โดยการเก็บข้าวจากฤดูก่อนนั้นมาเก็บไว้เป็นเมล็ด ซึ่งทำให้ผลผลิตต่อไร่ของเรานับวันก็ลดลงไปเรื่อยๆ เพราะฉะนั้นสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดีที่ต้องรีบแก้ไข

และนอกจากนั้น ก็มีเรื่องสำนักส่งเสริมการผลิตข้าวเพื่อผลิตให้ได้ผลดี และพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวไปเรื่อยๆ ก็จะยกฐานะขึ้นเป็นกรม จะทำให้ข้าวได้รับการดูแลอย่างครบวงจร อย่างที่เคยเล่าให้ฟังว่า นิวซีแลนด์เอาพันธุ์กีวีมาจากจีน ผลสุดท้ายเวลานี้คนไม่รู้หรือกว่ากีวีมาจากจีน นึกว่าเป็นของนิวซีแลนด์ เพราะนิวซีแลนด์เอาลูกกีวีมาลูกหนึ่ง มาทำครบวงจร ในที่สุดส่งออกได้ปีหนึ่ง 2 หมื่นล้าน เฉพาะผลไม้ตัวเดียว ประเทศเล็กๆ ด้วย อันนี้ก็เป็นอย่างที่เห็นว่า ถ้าเราให้ความสนใจดูแลอะไรเป็นพิเศษ อะไรก็ได้ มันจะดีขึ้นมาเอง อันนี้เรื่องกรมข้าวก็เป็นสิ่งที่ทรงมีวิสัยทัศน์ห่วงใยเรื่องอนาคตของข้าวไทย รัฐบาลได้รับใส่เกล้ามา และได้สั่งการทำไปเรียบร้อยแล้ว --จบ--

ที่มา: <http://www.bangkokbiznews.com> 29 ตุลาคม 2548

ขท.ค้ำโครงการสร้าง "กรมข้าว"

เลขาธิการพรรคชาติไทย ค้ำโครงการสร้าง พ.ร.บ.จัดตั้งกรมการข้าว ซึ่งแก้ปัญหาชาวนาไม่ได้ แนะนำเพิ่มตัวแทนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พร้อมเสนอใช้ระบบบาร์เตอร์เทรดข้าวแลกปุ๋ย

นายประภัตร โพธสุธน เลขาธิการพรรคชาติไทย อดีต รมว.เกษตรและสหกรณ์ กล่าวถึงการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในสัปดาห์นี้ ที่จะมีการพิจารณาร่าง พ.ร.บ.การจัดตั้งกรมการข้าว ที่มีสาระสำคัญเพื่อดูแลส่งเสริมและพัฒนาหน่วยงานเกี่ยวกับข้าว ว่า เมื่อชุดคนแรกเหมือนจะเป็นประโยชน์กับชาวนา แต่เมื่อพิจารณาโครงสร้าง ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานระดับบนตั้งแต่อธิบดีกอง แต่ผู้ดูแลชาวนาในพื้นที่คือ เกษตรอำเภอ และเกษตรจังหวัด ซึ่งสังกัดสำนักปลัดกระทรวง หากมีภัยธรรมชาติเกิดขึ้นก็จะมีใครลงไปดูแลชาวนาได้

นอกจากนี้ อยากให้คณะกรรมการบริหารกรมการค้าข้าว มีตัวแทนจากทุกภาคส่วนคือ ชาวนา พ่อค้า ผู้ส่งออก และตัวแทนผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องข้าว โดยให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และต้องมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่โดยตรง และจะต้องสนับสนุนงานด้านการตลาดด้วย เนื่องจากในร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้ มีเพียงการสนับสนุนในด้านงานวิจัยและปรับปรุงพันธุ์เท่านั้น

นายประภัตร กล่าวว่า พรรคชาติไทยได้เรียกร้องรัฐบาลมาตลอดเพื่อให้ช่วยชาวนา ในเรื่องปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมี และน้ำมัน ขณะเดียวกัน อยากให้รัฐบาลเร่งแก้ไขปัญหาโดยการแทรกแซงราคา ด้วยระบบบาร์เตอร์เทรด คือ เอาข้าวไปแลกกับปุ๋ยจากประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ ซึ่งจะทำให้ราคาปุ๋ยลดลง--จบ--

ที่มา: <http://www.komchadluek.com> 12 ธันวาคม 2548

ผ่านกรมการข้าว3วาระรวด

เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่าง พ.ร.บ.กรมการข้าว ที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ 3 วาระรวด ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ 313 เสียงมีหลักการและเหตุผลตั้งกรมการข้าวขึ้นดูแลเรื่องข้าวโดยเฉพาะ ระหว่างการพิจารณาร่างพ.ร.บ.กรมการข้าว ด้วยคณะกรรมการเตรียมสภา นายนิสิต ขำนุรักษ์ ส.ส.พัทลุง พรรคประชาธิปัตย์ อภิปรายว่า ไม่ทราบว่าการสั่งให้ตั้งกรมการข้าวเพื่อหวังผลทางการเมืองหรือเป็นความพยายามรวบอำนาจในเรื่องข้าวให้ไปอยู่ในมือเอกชนลักษณะผูกขาดเหมือนกับสินค้าอื่นหรือไม่ อยากให้การเสนอกฎหมายเป็นไปเพื่อประโยชน์ของเกษตรกรผู้ค้าข้าวอย่างแท้จริง ไม่อยากให้เรื่องนี้ถูกนำมาเล่นเป็นเกมการเมือง --จบ--

ที่มา: <http://www.matichon.co.th/matichon>

ที่ประชุม สภาผู้แทนฯ รับ หลักการ จัดตั้ง กรมการข้าว

การพิจารณากฎหมายของ สภาผู้แทนราษฎร นัดสุดท้าย มีการรับหลักการกฎหมายให้จัดตั้ง กรมการข้าว ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับชาวนา

การประชุมสภาผู้แทนราษฎรวันนี้ (14 ธ.ค.) เป็นการประชุมเพื่อพิจารณากฎหมายครั้งสุดท้าย ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ ก่อนปิดสมัยประชุมในวันที่ 19 ธันวาคมนี้ โดยมีการนำ ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ที่ให้มีการจัดตั้ง กรมการข้าว ขึ้นใน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขึ้นมาพิจารณา เพราะเห็นว่าเป็นกฎหมายสำคัญที่ยืนยันให้เห็นถึงความสำคัญของอาชีพเกษตรกรที่เป็นผู้ปลูกข้าว ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกสำคัญของประเทศไทย โดยการจัดตั้งกรมการข้าว ครั้งนี้ ต้องการให้เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอย่างเบ็ดเสร็จครบวงจร เพื่อพัฒนาอาชีพ และสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกร

ทั้งนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต่างอภิปรายให้การสนับสนุนการยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวนา ที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ต้องการให้รัฐบาลพัฒนาการเพาะปลูกข้าวให้ทันสมัย หากสามารถยกระดับจนเป็นอุตสาหกรรมได้ก็จะยิ่งเกิดผลดี รวมทั้งเสนอให้รัฐบาลให้ความสำคัญกับเกษตรกรผู้ปลูกพืชผลการเกษตรอื่นด้วย เนื่องจากปัจจุบันมีพืชผลการเกษตรหลายชนิดที่ประสบปัญหาราคาคตกต่ำ สร้างความเดือดร้อนให้กับเกษตรกร

ที่มา: สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์

ภาคผนวก

:

- พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
พ.ศ. ๒๕๔๕ (๑)
- ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) (๒๓)
- ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ
และนายสมพัฒน์ แก้วพิจิตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พรรคชาติไทย เป็นผู้เสนอ) (๒๙)
- ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว (๓๗)

พระราชบัญญัติ

ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

พ.ศ. ๒๕๔๕

(๑)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติ
ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
พ.ศ. ๒๕๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕
เป็นปีที่ ๕๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔
- (๒) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔
- (๓) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๔) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๕) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๖) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๗) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๘) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๖

	(๙) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๖
	(๑๐) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ.
๒๕๓๗	
	(๑๑) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ.
๒๕๓๗	
	(๑๒) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ.
๒๕๓๘	
	(๑๓) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ.
๒๕๓๘	
	(๑๔) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ.
๒๕๓๙	
	(๑๕) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ.
๒๕๔๑	
	(๑๖) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ.
๒๕๔๑	
	(๑๗) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ.
๒๕๔๒	
	(๑๘) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ.
๒๕๔๒	
	(๑๙) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ.
๒๕๔๒	
	(๒๐) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ.
๒๕๔๒	
	(๒๑) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ.
๒๕๔๒	
	(๒๒) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ.
๒๕๔๓	
	(๒๓) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ.
๒๕๔๔	

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้มีกระทรวง และส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกระทรวง ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักนายกรัฐมนตรี

- (๒) กระทรวงกลาโหม
- (๓) กระทรวงการคลัง
- (๔) กระทรวงการต่างประเทศ
- (๕) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- (๖) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- (๗) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- (๘) กระทรวงคมนาคม
- (๙) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๑๐) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (๑๑) กระทรวงพลังงาน
- (๑๒) กระทรวงพาณิชย์
- (๑๓) กระทรวงมหาดไทย
- (๑๔) กระทรวงยุติธรรม
- (๑๕) กระทรวงแรงงาน
- (๑๖) กระทรวงวัฒนธรรม
- (๑๗) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (๑๘) กระทรวงศึกษาธิการ
- (๑๙) กระทรวงสาธารณสุข
- (๒๐) กระทรวงอุตสาหกรรม

หมวด ๑

สำนักนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๖ สำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี รับผิดชอบการบริหารราชการทั่วไป เสนอแนะนโยบายและวางแผนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคง และราชการเกี่ยวกับการงบประมาณ ระบบราชการ การบริหารงานบุคคล กฎหมายและการพัฒนากฎหมาย การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ การปฏิบัติภารกิจพิเศษและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักนายกรัฐมนตรีหรือส่วนราชการที่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือที่มีได้อยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงใดโดยเฉพาะ

มาตรา ๗ สำนักนายกรัฐมนตรี มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
 - (๒) กรมประชาสัมพันธ์
 - (๓) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
- ส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี
- (๔) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
 - (๕) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 - (๖) สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
 - (๗) สำนักงบประมาณ
 - (๘) สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ
 - (๙) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 - (๑๐) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
 - (๑๑) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมวด ๒

กระทรวงกลาโหม

มาตรา ๘ กระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในประเทศ การรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ สนับสนุนการพัฒนาประเทศ และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงกลาโหม

มาตรา ๙ การจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามกฎหมายข้อบังคับ และระเบียบแบบแผนว่าด้วยการนั้น

หมวด ๓

กระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๐ กระทรวงการคลัง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลังแผ่นดิน การประเมินราคาทรัพย์สิน การบริหารพัสดุภาครัฐ กิจการเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ ทรัพย์สินของแผ่นดินภาษีอากรการรัษฎากร กิจการหารายได้ของรัฐมีอำนาจดำเนินการได้แต่ผู้เดียวตามกฎหมาย และไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการอื่น การบริหารหนี้สาธารณะ การบริหารและการพัฒนา

(๕)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

รัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ
กระทรวงการคลังหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๑ กระทรวงการคลัง มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมธนารักษ์
- (๔) กรมบัญชีกลาง
- (๕) กรมศุลกากร
- (๖) กรมสรรพสามิต
- (๗) กรมสรรพากร
- (๘) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ
- (๙) สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ
- (๑๐) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

หมวด ๔

กระทรวงการต่างประเทศ

มาตรา ๑๒ กระทรวงการต่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการ
ต่างประเทศ และราชการอื่นตามที่ได้มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการ
ต่างประเทศหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการต่างประเทศ

มาตรา ๑๓ กระทรวงการต่างประเทศ มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมการกงสุล
- (๔) กรมพิธีการทูต
- (๕) กรมยุโรป
- (๖) กรมวิเทศสหการ
- (๗) กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- (๘) กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
- (๙) กรมสารนิเทศ
- (๑๐) กรมองค์การระหว่างประเทศ

- (๑๑) กรมนอเมริกาและแปซิฟิกใต้
- (๑๒) กรมอาเซียน
- (๑๓) กรมเอเชียตะวันออก
- (๑๔) กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา

หมวด ๕

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

มาตรา ๑๔ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การกีฬา การศึกษาด้านกีฬา นันทนาการ และ ราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาหรือ ส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

มาตรา ๑๕ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ
- (๔) สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว

หมวด ๖

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

มาตรา ๑๖ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริมและ พัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิต สถาบันครอบครัว และชุมชน และราชการอื่นตามที่มี กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

มาตรา ๑๗ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

- (๔) สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
 (๕) สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ

หมวด ๗

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรา ๑๘^๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเกษตรกรรม การจัดหาแหล่งน้ำและพัฒนาระบบชลประทาน ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ส่งเสริมและพัฒนา ระบบสหกรณ์ รวมตลอดทั้งกระบวนการผลิตและสินค้าเกษตรกรรม และราชการอื่นที่กฎหมาย กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์

มาตรา ๑๙ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมชลประทาน
- (๔) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
- (๕) กรมประมง
- (๖) กรมปศุสัตว์
- (๗)^๓
- (๘) กรมพัฒนาที่ดิน
- (๙) กรมวิชาการเกษตร
- (๑๐) กรมส่งเสริมการเกษตร
- (๑๑) กรมส่งเสริมสหกรณ์

^๒ มาตรา ๑๘ แก้ไขโดยพระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไป เป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรม ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๖

^๓ มาตรา ๑๙(๗) ยกเลิกโดยพระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรม ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๖

- (๑๒) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- (๑๓) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
- (๑๔) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมวด ๘

กระทรวงคมนาคม

มาตรา ๒๐ กระทรวงคมนาคม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการขนส่ง ธุรกิจการขนส่ง การวางแผนจราจร และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงคมนาคมหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงคมนาคม

มาตรา ๒๑ กระทรวงคมนาคม มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี
- (๔) กรมการขนส่งทางบก
- (๕) กรมการขนส่งทางอากาศ
- (๖) กรมทางหลวง
- (๗) กรมทางหลวงชนบท
- (๘) สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร

หมวด ๙

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๒๒^๔ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป่าไม้ การสงวน อนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ

^๔ มาตรา ๒๒ แก้ไขโดยพระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๖

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๒๓ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีส่วนราชการ
ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมควบคุมมลพิษ
- (๔) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- (๕) กรมทรัพยากรธรณี
- (๖) กรมทรัพยากรน้ำ
- (๗) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
- (๗/๑)^๕ กรมป่าไม้
- (๘) กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (๙) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- (๑๐) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมวด ๑๐

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรา ๒๔ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีอำนาจหน้าที่
เกี่ยวกับการวางแผน ส่งเสริม พัฒนา และดำเนินกิจการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสาร การอุดมศึกษา และการสถิติ และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจ
หน้าที่ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรา ๒๕ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีส่วนราชการ ดัง
ต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี

^๕ มาตรา ๒๓ (๗/๑) เพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการ
ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๖

- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมไปรษณีย์โทรเลข
- (๔) กรมอุดมศึกษา
- (๕) สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมวด ๑๑

กระทรวงพลังงาน

มาตรา ๒๖ กระทรวงพลังงาน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหา พัฒนาและบริหารจัดการพลังงาน และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงพลังงานหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงพลังงาน

มาตรา ๒๗ กระทรวงพลังงาน มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
- (๔) กรมธุรกิจพลังงาน
- (๕) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
- (๖) สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

หมวด ๑๒

กระทรวงพาณิชย์

มาตรา ๒๘ กระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการค้า ธุรกิจบริการ ทรัพย์สินทางปัญญา และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงพาณิชย์

มาตรา ๒๙ กระทรวงพาณิชย์ มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมการค้าต่างประเทศ
- (๔) กรมการค้าภายใน

- (๕) กรมการประกันภัย
- (๖) กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
- (๗) กรมทรัพย์สินทางปัญญา
- (๘) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า
- (๙) กรมส่งเสริมการส่งออก

หมวด ๑๓
กระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๓๐ กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมืองและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๓๑ กระทรวงมหาดไทย มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมการปกครอง
- (๔) กรมการพัฒนาชุมชน
- (๕) กรมที่ดิน
- (๖) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๗) กรมโยธาธิการและผังเมือง
- (๘) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

หมวด ๑๔
กระทรวงยุติธรรม

มาตรา ๓๒ กระทรวงยุติธรรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ กระบวนการยุติธรรมเสริมสร้างและอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรมหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงยุติธรรม

มาตรา ๓๓ กระทรวงยุติธรรม มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมคุมประพฤติ
- (๔) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- (๕) กรมบังคับคดี
- (๖) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- (๗) กรมราชทัณฑ์
- (๘) กรมสอบสวนคดีพิเศษ
- (๙) สำนักงานกิจการยุติธรรม
- (๑๐) สถาบันนิติวิทยาศาสตร์

ส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อรัฐมนตรี

- (๑๑) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

หมวด ๑๕

กระทรวงแรงงาน

มาตรา ๓๔ กระทรวงแรงงาน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารและคุ้มครองแรงงาน พัฒนาฝีมือแรงงาน ส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงแรงงานหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงแรงงาน

มาตรา ๓๕ กระทรวงแรงงาน มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมการจัดหางาน
- (๔) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
- (๕) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
- (๖) สำนักงานประกันสังคม

หมวด ๑๖
กระทรวงวัฒนธรรม

มาตรา ๓๖ กระทรวงวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับศิลปะ ศาสนา และวัฒนธรรม และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงวัฒนธรรม หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม

มาตรา ๓๗ กระทรวงวัฒนธรรม มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมการศาสนา
- (๔) กรมศิลปากร
- (๕) สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- (๖) สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย

หมวด ๑๗
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มาตรา ๓๘ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน ส่งเสริมและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มาตรา ๓๙ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมวิทยาศาสตร์บริการ
- (๔) สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

หมวด ๑๘
กระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา ๔๐ กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา ๔๑ การจัดระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หมวด ๑๙
กระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๔๒ กระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพอนามัย การป้องกัน ควบคุม และรักษาโรคภัย การฟื้นฟูสมรรถภาพของประชาชน และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๔๓ กระทรวงสาธารณสุข มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมการแพทย์
- (๔) กรมควบคุมโรค
- (๕) กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
- (๖) กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
- (๗) กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
- (๘) กรมสุขภาพจิต
- (๙) กรมอนามัย
- (๑๐) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

หมวด ๒๐
กระทรวงอุตสาหกรรม

มาตรา ๔๔ กระทรวงอุตสาหกรรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม การส่งเสริมการลงทุน การพัฒนาผู้ประกอบการ และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอุตสาหกรรมหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม

มาตรา ๔๕ กระทรวงอุตสาหกรรม มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานรัฐมนตรี
 - (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
 - (๓) กรมโรงงานอุตสาหกรรม
 - (๔) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
 - (๕) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
 - (๖) สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย
 - (๗) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
 - (๘) สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
- ส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อรัฐมนตรี
- (๙) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

หมวด ๒๑

ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง

มาตรา ๔๖ ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง มีดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักราชเลขาธิการ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเลขานุการในพระองค์ พระมหากษัตริย์
- (๒) สำนักพระราชวัง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการพระราชวัง ตลอดจนดูแลรักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ของพระมหากษัตริย์
- (๓) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกิจการพระพุทธศาสนา ส่งเสริมพัฒนาพระพุทธศาสนาและดูแลรักษาศาสนสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ และอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

(๔) สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

(๕) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวิจัย และอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

(๖) ราชบัณฑิตยสถาน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการค้นคว้า วิจัย และเผยแพร่ทางวิชาการและอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

(๗) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย และอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

(๘) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและคณะกรรมการธุรกรรม และอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

(๙) สำนักงานอัยการสูงสุด มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาทั้งปวง ดำเนินคดีแพ่งและให้คำปรึกษาด้านกฎหมายแก่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ และอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

ส่วนราชการตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) มีฐานะเป็นกรม อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี

ส่วนราชการตามวรรคหนึ่ง (๘) และ (๙) มีฐานะเป็นกรม อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๗ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ และภาระผูกพันทั้งปวงของกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการอื่นที่ถูกลบเลิกตามมาตรา ๓ ไปเป็นของกระทรวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ โดยกิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ และภาระผูกพันของกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการอื่นใดจะโอนไปเป็นของส่วนราชการใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะกำหนดให้การกำหนดรายละเอียดบางกรณีเป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรีหรือประกาศของรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องก็ได้

มาตรา ๔๘ ให้โอนบรรดาข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการอื่นที่ถูกลบเลิกตามมาตรา ๓ ไปเป็นข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่

กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะกำหนดให้การกำหนดรายละเอียดบางกรณีเป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรีหรือประกาศของรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องก็ได้

มาตรา ๔๙ บรรดาอำนาจหน้าที่ที่มีบทกฎหมายกำหนดให้เป็นของส่วนราชการที่ถูกยุบเลิกตามมาตรา ๓ หรือของรัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่ง หรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการนั้น ให้โอนไปเป็นของส่วนราชการ หรือของรัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ในการโอนอำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ถ้าจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของคณะกรรมการตามกฎหมายใด หรือแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่และเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าว ให้กระทำได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาโดยในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขให้ส่วนราชการที่ถูกโอนอำนาจหน้าที่ไป รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการนั้น ยังคงมีอำนาจหน้าที่เดิมต่อไปเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการให้มีความต่อเนื่องกันก็ได้

ให้ถือว่าพระราชกฤษฎีกาตามมาตรานี้มีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบรรดาบทกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย

มาตรา ๕๐ ให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมของกระทรวงที่ถูกยุบเลิกตามมาตรา ๓ และรัฐมนตรีช่วยว่าการของกระทรวงดังกล่าว เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และรัฐมนตรีช่วยว่าการที่เกี่ยวข้องของกระทรวงตามมาตรา ๕ ตามลำดับจนกว่าจะมีประกาศพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรีใหม่

มาตรา ๕๑ ในระหว่างที่ยังมิได้จัดระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ให้กระทรวงศึกษาธิการมีส่วนราชการภายใน

กระทรวงตามที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติไว้สำหรับกระทรวงศึกษาธิการ เว้นแต่ส่วนราชการใดของกระทรวงศึกษาธิการที่ พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้ให้อยู่ในสังกัดของกระทรวง ทบวง กรมอื่นแล้ว

ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔ มีฐานะเป็นกรมอยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีตาม พระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการจัดระเบียบกระทรวงศึกษาธิการตามกฎหมายว่าด้วย การศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๕๒ ให้ทบวงมหาวิทยาลัยและส่วนราชการที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งถูก ยกเลิกโดยมาตรา ๓ ยังคงเป็นทบวงมหาวิทยาลัยซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวงและส่วนราชการที่ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยต่อไปและให้มีรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และข้าราชการในทบวงมหาวิทยาลัยและในส่วนราชการที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยมีอำนาจ หน้าที่ตามกฎหมายต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการจัดระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการตาม กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๕๓ ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้โอนกิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของ กรมวิเทศสหการและบรรดาอำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในกรมวิเทศ สหการ ไปเป็นของส่วนราชการหนึ่งส่วนราชการใดของกระทรวงการต่างประเทศ หรือของผู้ดำรง ตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการดังกล่าว แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราช กฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะกำหนดให้การกำหนดรายละเอียดบางกรณีเป็นไปตาม มติของคณะรัฐมนตรีหรือประกาศของรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องก็ได้

เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งขึ้นใช้บังคับแล้ว ให้ถือว่ากรมวิเทศ สหการเป็นอันยุบเลิก

มาตรา ๕๔ ภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้โอนกิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของ กรมทางหลวงชนบท และบรรดาอำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในกรม ทางหลวงชนบท ไปเป็นของกรมทางหลวง หรือผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในกรมทาง หลวง หรือไปเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ในพระราช กฤษฎีกาดังกล่าวจะกำหนดให้การกำหนดรายละเอียดบางกรณีเป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรี หรือประกาศของรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องก็ได้

เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งขึ้นใช้บังคับแล้ว ให้ถือว่ากรมทางหลวงชนบทเป็นอันยุบเลิก

มาตรา ๕๕ ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้รัฐบาลเสนอกฎหมายปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม ให้สอดคล้องกับภารกิจของทหารตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๕๖ ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้รัฐบาลเสนอกฎหมายเพื่อโอนภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีใช้ภารกิจหลักในการรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด ไปเป็นของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้องและเพื่อลดภารกิจในพื้นที่ตามลำดับความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด

มาตรา ๕๗ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้รัฐบาลเสนอกฎหมายจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกรมสำรวจและทำแผนที่พลเรือน ขึ้นในกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรา ๕๘ ให้โอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ งบประมาณ ข้าราชการและลูกจ้างของกรมไปรษณีย์โทรเลขตามบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เสมือนสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม และเมื่อมีการโอนแล้วให้ถือว่ากรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นอันยุบเลิก

มาตรา ๕๙ ภายใต้บังคับวรรคสอง ให้กระทรวง กรม และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรมตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมยังคงมีอำนาจหน้าที่และการจัดระเบียบราชการเช่นเดิมต่อไป เว้นแต่กระทรวงกลาโหม สำนักราชเลขาธิการ สำนักพระราชวัง สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ราชบัณฑิตยสถาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานอัยการสูงสุด ให้มีอำนาจหน้าที่และการจัดระเบียบราชการตามพระราชบัญญัตินี้ นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ ใช้บังคับสำหรับกระทรวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรมแห่งใดแล้ว ให้

กระทรวง กรมหรือส่วนราชการนั้น มีอำนาจหน้าที่และการจัดระเบียบราชการตามพระราชบัญญัติ
นี้ นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวใช้บังคับเป็นต้นไป

ในการจัดระเบียบราชการระยะแรก ถ้ากระทรวงใดสมควรมีกลุ่มภารกิจให้ตรา
กฎกระทรวงกำหนดให้มีกลุ่มภารกิจใช้บังคับพร้อมกับพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสอง

ในกรณีที่มีการจัดระเบียบราชการของกระทรวงใดเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
แล้ว ถ้ากระทรวงนั้นมีตำแหน่งรองปลัดกระทรวงและผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกินกว่าจำนวนที่กำหนด
ไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และเป็นกรณีที่ไม่สามารถย้ายไปดำรง
ตำแหน่งอื่นในกระทรวงนั้นหรือกระทรวงอื่นที่เหมาะสมได้ ให้ตำแหน่งรองปลัดกระทรวงและ
ผู้ช่วยปลัดกระทรวงดังกล่าวยังคงมีต่อไปได้ แต่ต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้
บังคับ

มาตรา ๖๐ ให้รัฐบาลรายงานค่าใช้จ่ายประจำและอัตราของข้าราชการและ
ลูกจ้างของราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคเปรียบเทียบกับก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้
บังคับต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา เมื่อครบกำหนดหนึ่งปีและสองปีของการใช้บังคับ
พระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ระบบราชการนั้นเป็นกลไกสำคัญของประเทศในอันที่จะผลักดันให้แนวทางการบริหารประเทศตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายต่าง ๆ รวมทั้งการดำเนินการตามแนวนโยบายของรัฐเกิดผลสำเร็จเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนส่วนรวม การจัดกลไกของระบบราชการจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นไปของสังคม ซึ่งที่ผ่านมาแม้ว่าจะมีการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการหลายครั้ง แต่ยังคงให้มีการปฏิบัติราชการตามโครงสร้างการบริหารที่ไม่แตกต่างจากรูปแบบเดิมซึ่งเป็นผลให้การทำงานของข้าราชการเป็นไปด้วยความล่าช้าเพราะมีขั้นตอนการปฏิบัติงานค่อนข้างมาก และส่วนราชการต่าง ๆ มิได้กำหนดเป้าหมายร่วมกันและจัดกลไกการปฏิบัติงานให้มีความสัมพันธ์กัน จึงเป็นผลทำให้การปฏิบัติงานเกิดความซ้ำซ้อนและกระทบต่อการให้บริการแก่ประชาชน แนวทางแก้ไขปัญหานี้จำเป็นต้องมีการปรับปรุงระบบราชการทั้งระบบ โดยการปรับอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการขึ้นใหม่ และปรับปรุงการบริหารงานโดยการจัดส่วนราชการที่ปฏิบัติงานสัมพันธ์กันรวมไว้เป็นกลุ่มงานเดียวกัน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการปรับระบบการทำงานในรูปกลุ่มภารกิจ เพื่อให้สามารถกำหนดเป้าหมายและทิศทางการปฏิบัติงานของส่วนราชการที่มีความเกี่ยวข้องกันให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งจะเป็นการลดค่าใช้จ่ายในส่วนงานที่ซ้ำซ้อนกัน เมื่อจัดส่วนราชการใหม่ให้สามารถปฏิบัติงานได้แล้วจะมีผลทำให้แนวทางการรับผิดชอบของส่วนราชการต่าง ๆ มีเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งจะสามารถปรับปรุงการทำงานของข้าราชการให้มีประสิทธิภาพใน ระยะต่อไปได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

จารุวรรณ/แก้ไข

๔ ตุลาคม ๒๕๕๕

A+B(C)

พระราชกฤษฎีกาโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเป็นกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๖^๖

หมายเหตุ : - เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ และพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดให้กรมป่าไม้เป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดปัญหาการบริหาร ทั้งในด้านนโยบาย วิชาการ

^๖ รก.๒๕๕๖/๙๓๓/๑๑/๓๐ กันยายน ๒๕๕๖

บุคลากร และการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งเป็นเหตุให้ระบบการบริหารงานและการบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการบูรณาการตามกลุ่มภารกิจด้านทรัพยากรธรรมชาติและนโยบายของรัฐบาล สมควรโอนกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมทั้งบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง ตำแหน่งและอัตรากำลัง ไปเป็นกรมป่าไม้ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสมควรที่จะได้ปรับปรุงอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รวมทั้งโอนอำนาจหน้าที่และกิจการของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง ไปเป็นของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีขอบเขตที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน นอกจากนี้ สมควรแก้ไขการใช้อำนาจของรัฐมนตรีและการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ให้สอดคล้องกับการดำเนินการดังกล่าวด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

อรดา/ตรวจ

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

ร่างพระราชบัญญัติ

ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ

(๒๓)

(สำเนา)

เลขที่รับ ๓๖/๒๕๔๘ วันที่ ๘ พ.ย. ๒๕๔๘

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๖๔๓๑

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

(จัดตั้งกรมการข้าวขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง
ทบวง กรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (จัดตั้งกรมการข้าวขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) ต่อรัฐสภา
เป็นเรื่องด่วน เนื่องจากข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย แต่ปัจจุบันหน่วยงานที่รับผิดชอบ
เกี่ยวกับเรื่องข้าวมีอยู่หลายหน่วยงาน ดังนั้น เพื่อให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลเรื่องข้าว
โดยเฉพาะ จึงมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายโดยด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล มาเพื่อ
ขอได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นเรื่องด่วน หากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
ก็ขอได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

(ทักษิณ ชินวัตร)

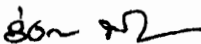
นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๘-๙

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวรุ่งนภา ชันธิโชติ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานระเบียบวาระ

สำนักการประชุม

ประทีป พิมพ์
Nipw) ทาน
Orn. ตรวจ

(๒๔)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕
เพื่อจัดตั้งกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (เพิ่มมาตรา ๑๙ (๒/๑))

เหตุผล

เนื่องจากข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจไทย แต่ปัจจุบัน
หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องข้าวมีอยู่หลายหน่วยงานและกระจัดกระจายอยู่ตาม
ส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงสมควรให้มีการจัดตั้งกรมการข้าวขึ้น
มีฐานะเป็นส่วนราชการระดับกรมเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลเรื่องข้าวโดยเฉพาะ ให้ครอบคลุม
ถึงการปรับปรุงพัฒนาการปลูกข้าวให้มีผลผลิตต่อพื้นที่และคุณภาพสูงขึ้น การพัฒนาพันธุ์
การอนุรักษ์และคุ้มครองพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การตรวจสอบรับรองมาตรฐาน การส่งเสริม
และเผยแพร่เพื่อพัฒนาชาวนา การแปรรูปและการจัดการอื่น ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าว รวมทั้ง
การตลาดและการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

(๒๕)

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง
กรม

กรม

.....
.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง
กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๒/๑) ของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติ
ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕

“(๒/๑) กรมการข้าว”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

(๒๖)

ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕
กับร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ.
ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕	ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
	<p style="text-align: center;">ร่าง พระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <hr/> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ."</p>	

(๒๗)

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕	ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๑๙ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีส่วนราชการดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none">(๑) สำนักงานรัฐมนตรี(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง(๓) กรมชลประทาน(๔) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์(๕) กรมประมง(๖) กรมปศุสัตว์(๗) กรมป่าไม้(๘) กรมพัฒนาที่ดิน(๙) กรมวิชาการเกษตร(๑๐) กรมส่งเสริมการเกษตร(๑๑) กรมส่งเสริมสหกรณ์(๑๒) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม(๑๓) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ(๑๔) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	<p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๒/๑) ของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕</p> <p>“(๒/๑) กรมการข้าว”</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>.....</p> <p>นายกรัฐมนตรี</p>	<p>จัดตั้งกรมการข้าวขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อรับผิดชอบดูแลเรื่องข้าวโดยเฉพาะ</p>

ร่างพระราชบัญญัติ
ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ
และนายสมพันธ์ แก้วพิจิตร
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย
เป็นผู้เสนอ

(๒๙)

๘๘/๒๕๖๔

๑๓ ธ.ค. ๕๙

๑๐.๐๐ น.

เราต้องช่วยกัน เพราะชาติมิใช่ของใครคนเดียวย

วันที่ 13 ธันวาคม 2548

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่...) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล

ข้าพเจ้าขอเสนอร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่...) พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล มาเพื่อโปรดเกล้าเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา และหากสภาผู้แทนราษฎรมติเห็นชอบแล้วก็ขอได้โปรดเกล้าเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

กลุ่มงานระเบียบวาระ
รับที่ ๓๙ / ๒๕๕๔
วันที่ ๑๓ / ๑๒ / ๕๙ เวลา ๑๑.๐๐ น.

นายสมพงษ์ อมาตย์
รับที่ ๒๓๙ / ๒๕๕๔
วันที่ ๑๓ / ๑๒ / ๕๙ เวลา ๑๐.๑๕ น.
นายสมพงษ์ อมาตย์ และ นายสมพงษ์ อมาตย์

ผู้เสนอ

(นายสมพงษ์ อมาตย์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เสนอ

(นายสมพงษ์ อมาตย์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครปฐม

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

พรรคชาติไทย ได้พิจารณาแล้วมีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้

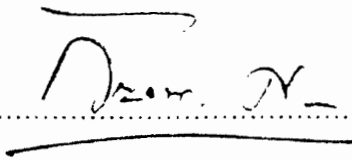
ลงชื่อ

(นายสมพงษ์ อมาตย์)

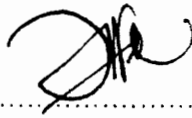
หัวหน้าพรรคชาติไทย

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและกฎกติก ๒
รับที่ ๗๕ / ๒๕๕๔
วันที่ ๑๓ / ๑๒ / ๕๙ เวลา ๑๐.๒๐ น.

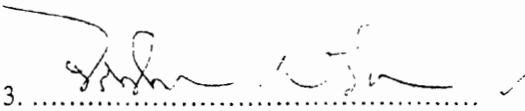
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่...) พ.ศ.

1.

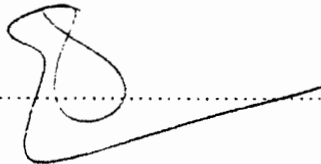
(นางสาวกัญญา ศิลปอาชา) 013

2.

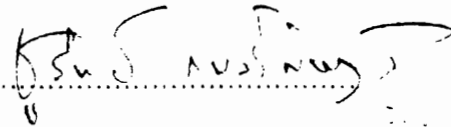
(นายทองเอน ชาวอชะขัน) 024

3.

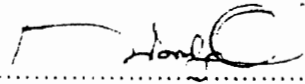
(นางสาวจนิสดา ลี้เฉลิมวงศ์) 036

4.

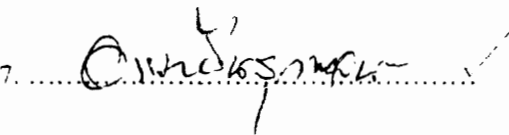
(นายจองชัย เพ็ชรธรรม) 038

5.

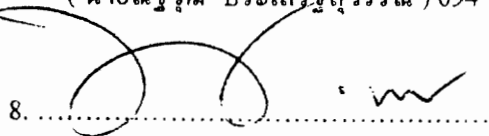
(นายชววิทย์ กมลวิศิษฎ์) 082

6.

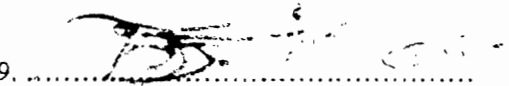
(นายณัฐภูมิ ประเสริฐสุวรรณ) 094

7.

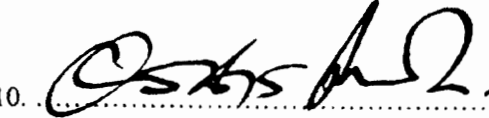
(นายธรรมา ปิ่นสุกาญจนะ) 123

8.

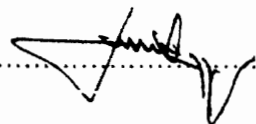
(นายนพดล พลเสน) 136

9.

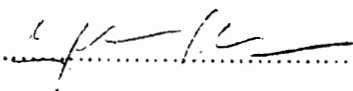
(นายนิกร จำง) 142

10.

(นายประภัตร โปษสุชน) 180

11.

(นายมังกร ยนต์ตระกูล) 261

12.

(นายบุษณา โปษสุชน) 272

13.

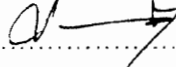
(นายรัฐกิตติ มาลีพัฒน์) 280

14.

(นายวราวุธ ศิลปอาชา) 297

15.

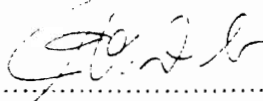
(นายวิทยา บุตรดีวงศ์) 317

16.

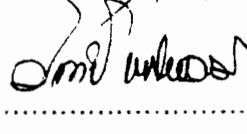
(นายวินัย วิริยะกิจจา) 320

17.

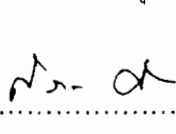
(นายวิระพล จิตสัมฤทธิ์) 334

18.

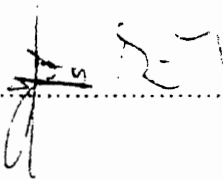
(นายวิระศักดิ์ ไควสุรัตน์) 336

19.

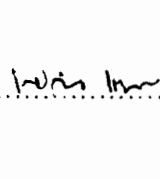
(นายสมพัฒน์ แก้วพิจิตร) 374

20.

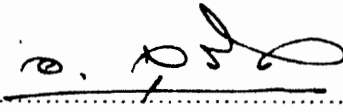
(นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล) 377

21.

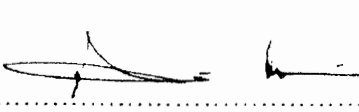
(นายสุริยะ ร่วมพัฒนา) 434

22.

(นายเสมอกลิ่น เทียงธรรม) 443

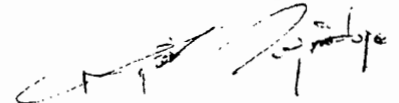
23.

(นายอนุรักษ์ จูริมาศ) 456

24.

(นายเอกพจน์ ปานเข้ม) 495

รับรองลายมือชื่อถูกต้อง

(๓๒)

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕

เหตุผล

เนื่องจากปัจจุบันหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องข้าวได้แยกดำเนินการอยู่ตามส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นอีกหลายแห่ง อีกทั้งข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจไทย สมควรมีการปรับปรุงพัฒนาการปลูกข้าวให้มีผลผลิตต่อพื้นที่และคุณภาพสูงขึ้น การพัฒนาพันธุ์ การอนุรักษ์และคุ้มครองพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การตรวจสอบรับรองมาตรฐาน การส่งเสริมและเผยแพร่เพื่อพัฒนาชาวนา การแปรรูปและการจัดการอื่น ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าว รวมทั้งการตลาดและการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว โดยให้จัดตั้งกรมการข้าวขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๓๓)

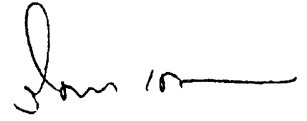
ร่าง

พระราชบัญญัติ

ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่..)

พ.ศ.

รับรอง

(นายวิษณุ เครืองาม)

รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

นายกรัฐมนตรี

14 ธ.ค. ๕๖

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่..)

พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๑/๑) ของมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุง
กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕

“(๑๑/๑) กรมการข้าว”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี

ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕

กับร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่..) พ.ศ.

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕	ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
	<p>ร่าง พระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่..) พ.ศ.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่..) พ.ศ.”</p>	

(๓๕)

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕	ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา ๑๕ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none">(๑) สำนักงานรัฐมนตรี(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง(๓) กรมชลประทาน(๔) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์(๕) กรมประมง(๖) กรมปศุสัตว์(๗) กรมป่าไม้(๘) กรมพัฒนาที่ดิน(๙) กรมวิชาการเกษตร(๑๐) กรมส่งเสริมการเกษตร(๑๑) กรมส่งเสริมสหกรณ์(๑๒) สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม(๑๓) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร แห่งชาติ(๑๔) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	<p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๑/๑) ของมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕</p> <p>(๑๑/๑) กรมการข้าว</p>	<p>จัดตั้งกรมการข้าวขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อ รับผิดชอบดูแลเรื่องข้าวโดยเฉพาะ</p>

ร่างพระราชบัญญัติ
ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

ด่วนที่สุด

ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๓๕๕๖

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขรับ..... 23
วันที่ 15 ๑๐ ๒๕๕๖
เวลา ๙.๐๐ น.

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๓๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้เสนอ

ฉะนั้น จึงส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมาเพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๔

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายสุชาติ ตันเจริญ)

รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง รักษาราชการแทน

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

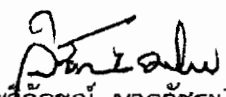
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๙๕ - ๖

(๓๘)

สารบบ

เรื่อง การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ และนายสมพัฒน์ แก้วพิจิตร เป็นผู้เสนอ) ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติ
รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑
ครั้งที่ ๓๔ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ และที่ประชุมได้ลงมติอนุมัติให้พิจารณา
โดยกรรมาธิการเต็มสภาตามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร้องขอ โดยถือร่างของคณะรัฐมนตรีเป็นหลัก
ในการพิจารณา ที่ประชุมจึงได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในวาระที่สอง เรียงตามลำดับมาตรา
จนจบร่าง และลงมติเห็นชอบในวาระที่สาม และให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญฯ
ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้สภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภาเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๔

(นายจ๊กขันธ์ นาควัชระ)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๓๙)

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

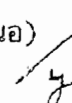
หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕
เพื่อจัดตั้งกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (เพิ่มมาตรา ๑๙ (๒/๑))

เหตุผล

เนื่องจากข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจไทย แต่ปัจจุบันหน่วยงาน
ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องข้าวมีอยู่หลายหน่วยงานและกระจัดกระจายอยู่ตามส่วนราชการต่าง ๆ
ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงสมควรให้มีการจัดตั้งกรมการข้าวขึ้น มีฐานะเป็นส่วนราชการ
ระดับกรมเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลเรื่องข้าวโดยเฉพาะ ให้ครอบคลุมถึงการปรับปรุงพัฒนา
การปลูกข้าวให้มีผลผลิตต่อพื้นที่และคุณภาพสูงขึ้น การพัฒนาพันธุ์ การอนุรักษ์และคุ้มครอง พันธุ์
การผลิตเมล็ดพันธุ์ การตรวจสอบรับรองมาตรฐาน การส่งเสริมและเผยแพร่เพื่อพัฒนาชาวนา
การแปรรูปและการจัดการอื่น ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าว รวมทั้งการตลาดและการส่งเสริมวัฒนธรรม
และภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๔๐)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕

เหตุผล

เนื่องจากปัจจุบันหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องข้าวได้แยกดำเนินการอยู่ตาม ส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นอีกหลายแห่ง อีกทั้งข้าวเป็นพืช ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจไทย สมควรมีการปรับปรุงพัฒนาการปลูกข้าวให้มีผลผลิตต่อพื้นที่ และคุณภาพสูงขึ้น การพัฒนาพันธุ์ การอนุรักษ์และคุ้มครองพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การตรวจสอบ รับรองมาตรฐาน การส่งเสริมและเผยแพร่เพื่อพัฒนาชาวนา การแปรรูปและการจัดการอื่น ๆ เพื่อเพิ่ม มูลค่าข้าว รวมทั้งการตลาดและการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับข้าว โดยให้จัดตั้ง กรมการข้าวขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ และนายสมพัฒน์ แก้วพิจิตร เป็นผู้เสนอ)

ย

(๔๑)

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

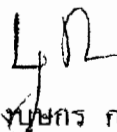
มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๒/๑) ของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕

“(๒/๑) กรมการข้าว”

.....

.....

ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

(นางบุษกร กสิกร)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ ๒

สำนักการประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร